

MAGYAR FILM

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI

SZAKLAP

BUDAPEST, 1940 JÚLIUS 13.

EGYES SZÁM ÁRA: 60 FILLÉR.

II. ÉVFOLYAM, 28. SZÁM.

Metro filmnek mindegy, akár
Hideg tél van, vagy forró nyár:
A Metro-film mindig siker,
Metrot mindig játszani kell!

REMÉNYTELEN
ESET

Royal Apollo

2 HUNNIA
MEGJELÉNÉS!

5 MILLIÓ KERES
1 ÖRÖKÖST!

City

FILMKAMARAI ÉS MOZIEGYESÜLETI SZAKLAP

II. ÉVFOLYAM 28. SZÁM
BUDAPEST, 1940. JÚLIUS 13.
Megjelenik minden szombaton

Főszerkesztő:
ÁGOTAI GÉZA dr.
Felelős szerkesztő:
VÁCZI DEZSŐ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Bajza-utca 18.
Telefon: 220—855, 422—961

Postatakarékpénztári
csekszámla száma: 15.410.
Kiadótulajdonos.

a Színművészeti és Filmművészeti
Kamara

Felelős kiadó:
Lieber László dr.

Kiadóhivatali főnök:
Gyimesy Kásás Ernő

Előfizetési ár:
egy évre 30 pengő
fél „ 16 pengő

A szerkesztők címe:

Dr. ÁGOTAI GÉZA

Iroda: IX., Könyves Kálmán körút 15.

Telefon: 146—346

Lakás: XI., Fürj utca 4. T.: 257—036

VÁCZI DEZSŐ

Lakás: VIII., Üllői út 42. T.: 136—386

Készült a Centrum Kiadóvállalat Rt.
nyomdájában.

Budapest, VIII., Gyulai Pál-utca 14.

Telefon: 144—422, 144—423

Felelős vezető: Csontos Lajos

TARTALOM:

Elég volt!	1
A lillafüredi II. Nemzeti Filmhét filmkongresszusának előadássorozata- tábjól:	
Erdélyi István dr.:	
A magyar film belföldi értékesíté- sének kérdései	2
Balogh László dr.:	
Társadalom és a film	5
Mozi:	
Fegyvergyakorlatra bevonult alkal- mazottak segélyezése	6
Premiermozik műsora	8
A Felsőház elfogadta a művészkama- rákról szóló törvényjavaslatot	7
Műterem	7
A lillafüredi II. Nemzeti Filmhét film- versenyén bemutatott filmek kriti- kai ismertetése:	
Az USA hadiflottája	7
A gyermek születésétől egy éves koráig	7
Árvíz Indiában	7
Apró szörnyek	7
Sarajevó	7
Fehér hegyek katonái	7
Bécsi történetek	7
A film művészetének fejlődése:	
Pacséry Ágoston	8
A film- és mozipiac helyzete Görög- országban: A. G.	9
Hírek	9
Külföld	10
Híradók	11
A jugoszláv filmpiac 1939-ben: A. G.	11
Lapszemle	12
Filmcenzúra	III
Szakmai címtár	IV
Hirdetők:	
Metro	I
Hunnia	II
Agfa	8

MAGYAR FILM

Elég volt!

Befejeződött a keresztény, nemzeti filmszakma első teljes szakmai éve. Két hét múlva, augusztus elsején hivatalosan is megkezdődik az új évad, a második teljes év a Kamara fennállása óta.

Ha a most befejezett szakmai évhez a megindulási csonka évet is hozzászámítjuk, másfél év telt el azóta, amióta csak kamarai tagok működhetnek a filmszakmában. Szomorúan kell megállapítanunk, hogy tizennyolc hónap alatt csak külsőleg állítódott át a szakma — a valóságban azonban — tisztelet a kivételnek, — ma is a multban kialakult érdekszalakat sikeresen őrző szakmabeliek mozgatják a rugókat. Emberileg érthető, hogy a letűnt rendszerhez tartozók mindent elkövetnek helyzetük „átmentésére” és amikor a törvény előírásai, leszorítván őket a szakmai vezető állásokról, csak bizonyos helyeken a megállapított százalékban biztosított részükre munkalehetőséget, ennek csak alakilag igyekeztek eleget tenni, a valóságban azonban a kamarai követelményeknek megfelelő személyek mögött meghúzódva, szerényen, vagy szerénytelenül mindent elkövettek, hogy helyükön maradhassanak. Ezen, ha törvénybe ütközik is, tülságosan nem csodálkozunk. Végtére is ilyen törekvésekre fel kell készülniök a törvényhozóknak, akik hoztak is szankciókat a törvényt kijátszók megfélemezésére. A törvény szigorának pedig érvényesülnie kell a filmszakmában is.

Egészen más lapra tartoznak azok a keresztény szakmabeliek, akik ezekhez a törvény szellemét megkerülő megoldásokhoz nevüket és becsületüket adják. Elismerjük, hogy a magyar filmszakma az adott helyzetben nem bírt és nem bír el nagy megrázkódtatásokat. Ezért a régi vállalkozások közül az egészségeseket feltétlenül át kellett menteni, — de új vállalkozókkal. A régiak pedig csak átmeneti időre maradhattak volna a helyükön. Ehelyett azonban — eltekintve a kivételektől, — igen sok helyen azt látja a szakma, hogy minden maradt a régiben, csak átmázolták a cégért.

Nem az volt a főcél, hogy keresztény urak többé-kevésbé jól fizetett állásokhoz jussanak, hanem az, hogy ezeken a helyeken valóban ők dolgozzanak és megvalósítsák a nemzeti magyar film- és moziszakmát.

A nemzeti őrségváltást a strohmann-rendszertől óriási távolság választja el és a kettő között rengeteg az átmeneti fokozat. Az őrségváltásra felvonult gárda minden tagjának lelkiismereti és erkölcsi kötelessége, hogy ne álljon fizetett bábként a leváltandók zsoldjába, hanem — ha egycsapásra nem is sikerül, — fokról-fokra megvalósítsa feladatát.

Aki pedig gyengének érzi magát a sokszor nem könnyű helyzetben, annak adjon erőt az a tudat, hogy a szakmában semmi sem marad titokban. Mindenki pontosan tudja a másik összeköttetéseit, legtítkosabb megállapodásait és ismeri a háttérben mozgó erőket.

Mielőtt tehát megkezdénénk az új szakmai évet, nyomatékosan felhívjuk erről a helyről mindazok figyelmét, akikre a fentiek egészben vagy részben vonatkoznak, hogy nemcsak a törvény betűjének, hanem a szellemének be nem tartásáért is felelniök kell. Nem tűrhető, hogy az új szakmai évben se valósuljon meg a törvényhozó akarata. Mindenki idejében gondoskodjék, hogy a jelenlegi papírformát megfelelő tartalommal töltsse ki, mert az elkövetkező időszakban, amikor fokozott feladatokat kell a szakmának a nemzet szellemi és gazdasági életében betölteni, a strohmannoknak könyörtelenül el kell tűn-
niök a szakmából.

Elég volt az úgynevezett átmeneti időben kialakult nemkívánatos megoldásokból! Ha másképp nem megy, a törvény erejével kell biztosítani, hogy a filmszakma a reá váró nemzeti, magyar feladatokat megfelelő egészséges felépítésben sikeresen oldhassa meg.

A LILLA FÜREDI III. NEMZETI FILMHÉT FILMKONGRESSZUSÁNAK ELŐADÁS-SOROZATÁBÓL

1940 június 26-án:

ERDÉLYI ISTVÁN dr.:

A magyar film belföldi értékesítési kérdései

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Mindenekelőtt hálásan megköszönöm, hogy előadásomon ilyen szép számmal jelentek meg. Élénk bizonyossága ez annak, hogy a lillafüredi *Filmhét* filmszakmai és szakmán kívüli vendégei nemcsak szórakozni jöttek ide, hanem a kongresszus komoly, sőt jeien esetben túl komoly programja iránt is élesen érdeklődtek.

Amikor azonban igyekezetüket hálásan megköszönöm, egyben azzal a kéressel fordulok önökhöz, hogy a nem szakértő közönség részére majdnem érdektelen és nehéz tárgyú előadásomat türelemmel hallgassák végig. Próbálják a gondolatmenetet nyomon követni és ha magát a részleteket nem is fogják megérteni, mindenesetre gondoljanak arra, hogy e mögött a számukra érdektelen téma mögött a magyar filmgyártók hősiességének életkérdése és jövőjének boldogulása helyezkedik el.

A magyar film belföldi értékesítési problémái: e mögött a cím mögött természetesen a filmkölcsonzésről lesz szó, arról, hogy a mozitulajdonos hogyan jut hozzá a magyar filmhez és a magyar filmgyártó hogyan helyezi ki filmjeit a magyar mozihoz.

A kérdést igyekszem a legteljesebb tárgyilagossággal taglalni, mert bár magam filmgyártó és filmkölcsonzó vagyok, mégis meggyőződésem, hogy a kérdéseket megoldáshoz segíteni csakis kölcsonző megértéssel és a másik fél szempontjainak figyelembevételével lehet.

A tárgyilagosságra fokozottan kötelez az a körülmény is, hogy a mozisok hivatalos képviselői a kongresszustól távol vannak.

Előre kell még bocsátanom, hogy a belföldi filmértékesítés kérdéseinek ismertetése megfelelő alapossággal tárgyalva, akár egy önálló szaktanfolyam anyaga lehetne és ha ezen a szaktanfolyamon mondjuk szakelőadónak hívnának meg, úgy alig hiszem, hogy 15-16 tanóránál rövidebb idő alatt tudnám én, vagy bárki más az anyagot megfelelő alapossággal ismertetni.

Persze, ne tessék félreérteni: Isten ments', hogy ilyen szaktanfolyamot szervezzenek, mert még igeen tisztelt üzletfeleink, a mozitulajdonosok túlságosan kitanulnák mesterségünket és azon túl (ha nem is kapnák a filmet olcsóbban)

egy olyan filmkihelyezési alkú, amely ma alig két-három óra hosszat tart, a jövőben néhány napot is igénybevenne.

Előadásom elsősorban az illetékes hatóságok számára kíván vezérfonál lenni a filmkölcsonzés szövevényes kérdéseiben, de szeretném, ha előadásomat megismerlének a magyar mozitulajdonosok is és ha a szakmai közvélemény is ezentúl megfelelő és helyes nézőpontból itélné meg ezt a kérdést.

★

Bármennyire rövidre kívánom szabni előadásomat, mégis szükségesnek látszik, hogy a filmkölcsonzés fejlődéstörténetével is foglalkozzam.

Kezdetben vala az első mozi, amelyik ponyva-sátorban, vásárokon tartotta előadásait, vagy pedig nagyvárosok kávéházainak törzsközönségét ejtette hámulatba a néhány rövid jelenetből álló „kinematográf” képekkel. Ebben az időben fényképész-laboratóriumok filmfelvétel-operatőröket szerződtettek és a túlnyomórészt egyszerű életjelenségeket riportszerűen fotografáltak, vagy egy-két képből álló, rendszerint humoros, kacagató jeleneteket forgattak le és az így készített „ attrakciójukat ” a jelentkező vendőknek „örökáron” adták el. Ebben az időben a film olyan módon került a nagyközönség elé, hogy a mozigéppel felszerelt kávéház tulajdonosa, vagy a vásári mutatványos az említett attrakciókból egy-két példányt megvásárolt és változatos programjában közönségének a saját filmjeit vetítette le. Később ezek a kezdetleges mozik filmcsemegéiket eicsereberélték. Ily módon cserélték el egymás között később, mikor már a film sokat fejlődött, egy *Messinai földrengés*-t két *Asta Nielsen*-ért vagy pedig a *Polidor ruhát kényel* című 80 méteres világfilmet a *Duci bácsi tüzet ott* című hasonló értékű attrakcióért.

A film azonban, mikéint napjainkban, úgy századunk első éveiben is rohamléptekben haladt a fejlődés útján, a pár méteres aktualitásokat és néhány méteres humoros jeleneteket nagy szírók 66 jelenetes, 300 méteres világfilmjei követték és megszülettek a *Valdemár Psilander*-ek, *Henny Porten*-ek, és *Max Linäer*-ek óriásfilmjei. A film gyártásával most már nemcsak egyszerű fényképészműtérnek, hanem komoly gyárak foglalkoztak, ezek között is uralkodó po-

ziciót foglalt el a kopenhágai *Nordisk*, a párisi *Pathé* és az ugyancsak párisi *Gaumont* filmgyár. Ezek a gyárak már komoly tőkével és világszervezettel követtették a filmeket és minden kultúrországban állandó film-kihelyező fiókokat tartottak fenn. Ezek a gyárak már produkciójukat nem adták el örökáron, hanem a közben sokat fejlődött moziüzemeknek napi kölcsöndíjak ellenében bocsátották filmjeiket rendelkezésre. Az említett cégeknél szolid elvek uralkodtak és a filmeknek méterhosszban megállapított kölcsöndíjai voltak. A kialakult kölcsönzési rendszer szerint egy új film kópiájának egynapi kölcsöndíja Magyarországon 8-10 fillér volt méterenkint, míg a későbbi hetekben már potom 4 fillérért lehetett kisebb moziknak kópiákat bérebevenni. Persze ezeknek a szolid cégeknek a működése alatt is akadtak még elmaradt vállalkozók, akik bizony nagy filmjeik kópiáit örökáron adták el és így nem lehet csodálkozni, hogy a *Turcsányi Elza meggyilkolásáról* szóló 400 méteres országos üzletfilmmel lejátszódott a következő hitelen és rendkívül jellemző eset: Ezt a filmet egy bécsi filmkészítő cég fotografálta és kópiáját ez hozta forgalomba. A filmből körülbelül 20 példányt vásárolt meg a kitünő nevű *Klein Samu és Társa* budapesti filmkölcsonzóvállalat, amelyik a szakmában ezért az aktualitásért óriási kölcsöndíjat számított. Természetesen a nagy kereslet következtében a korai terminusok hamar megteltek és a később jelentkező mozgószínházak már csak második, harmadik, negyedik héten tudták a filmet maguk számára biztosítani. Így pl. a *Kispesti Stefánia-mozi* is lekötötte a filmet és plakátjain már 10 nappal előre behirdette, hogy következő műsorában a mindent elsöprő aktualitás: a *Mágnás Elza meggyilkolása* következik. Kispest közönsége már előre lázban égett a türelmetlenségtől, hogy ezt a filmcsodát láthassa.

A „sötét konkurenciát” az említett hirdetés módfelett kihozta sodrából s miután egy egész napig nem tudott aludni a sárga irigységtől, hogy a versenytárs ilyen attrakciót szerzett be, a *Kispesti Flóra-mozi* akkor még nagyon fiatal főnöke, *Mutschenbacher István* barátunk, költségeket, fáradságot nem kímélve, azonnal a bécsi gyártó cégtől örökáron megvett egy vadonat-

új kópiát a *Magnás Elek*-ből, amit azonnal magával hozott és a megdöbbent konkurencia legnagyobb keserűségére már másnap másorra is tűzött. El lehet képzelni, hogy ezekután hogyan aludt szegény megboldogult *Stefáni* Éde bácsi, a korábban említett élelmes mozgószínháztulajdonos, aki elég elővigyázatlan volt, hogy világhírhírűségét olyan nagyon előre hirdette.

Ebben az időben tehát felemás kölcsönzési rendszer uralkodott. A monopól jogok fogalma még nem volt nemzetközileg tisztázva és filmkölcsönzésen kívül a mozgószínházak vásárlás útján is elláthaták a filmszükségletüket.

Később, és pedig a háború éveit alatt, teljesen kialakult a területi monopól rendszer amelyik szerint ugyanazt a filmet csak egyetlen cég hozhatta forgalomba és ez a cég kizárólagos joggal bocsátotta rendelkezésére a mozi tulajdonosokat filmjeit. A méterekénti filmkölcsönzések helyébe így lassan a pausz-kölcsönzések léptek, mivel nem kópia-használat, hanem a monopóljog átengedése lett az üzlet tárgya. Ebben az időben azonban még mindig szigorúan a játsszói napok száma és a filmkópia életkora szabta meg a kölcsönzések nagyságát.

Akkoriban, amikor én mozis lettem, — 1917-ben — a filmkölcsönzők már igen szépen elszaporodtak és több, mint 50 filmkölcsönzővállalat ontotta a slágereket a piacon. A filmkölcsönzők egymás között kartellszerűen állapították meg a mozik kölcsönzési feltételeit és a kölcsönzések az egyes mozik kategóriákra uniformizálva vetették ki. Így pl. Budapesten a mozgószínházak többféle osztályba voltak sorolva, elsőhetes, másodhetes, harmadhetes, negyedhetes és végül a sokadhetes mozgószínházak osztályára. Az elsőhetesek rendszerint egy egész hetig játszották a filmet, a másodhetesek közvetlenül a premiermozik után, tehát valóban a második héten mutatták be a slágereket és rendszerint hetenként kétszer váltották műsorukat. A harmadhetes szinusz rendszerint már hetenként háromszor váltották műsort, és pedig hétfőn, szerdán és pénteken. Ugyanígy váltották műsort a negyedhetes színházak is. Az előbb említett kategorizált kölcsönzések természetesen a minimális kölcsönzési feltételek állapították meg, az ügyes eladók azonban a filmkölcsönzésnél ezeknek az előírt áraknak rendszerint a kétszeresét, meg a háromszorosát kérték, persze nem minden esetben tartották be a kartellben megállapított minimális kölcsönzési feltételeket sem. Akkoriban ugyanis a filmkölcsönzés vezetői röviden ennyit mondtak: „kit hogyan lehet becsapni!”

Ebben az időben természetesen a filmszakma tagjai a társadalomnak legkülönbözőbb, de rendszerint alacsonyabb rétegeiből verbuválódtak; de a film természetére szerinte maga a filmkölcsönzés és az erre vonatkozó alku is a legnagyobb mértékben Teleki-téri stílusban folyt le.

Azok, akik jobb gyerekszobából kerültek ebbe a szakmába, — és ilyen nagyon kevés volt — már előre is halálra voltak ítélve mert hiszen a film leköltésénél az eladók többnyire a legteljesebb felelőtlenséggel és kereskedelmi erkölcsök nélkül dolgoztak. Minthogy a mozgószínháztulajdonosoknak rendszerint voltak versenytársaik (hiszen ebben az időben a mozi még szabad ipar volt), ennél fogva a mozgószínháztulajdonosok ipar-

kodtak filmszükségletüket jó előre biztosítani és a tömegtelenül sok, előre hirdetétt film közül lehetőleg a legjobbakat szerződésileg előre lekötöni. Az előbb említett mozgószínházi kaszt-rendszer, amelyik prolóngációt nem ismert, olyan módszert léptetett életbe, amely mellett a mozgószínházak a szezon előtt: június, július és augusztusban egész következő szezonbeli anyagukat lekötötték és be is osztították, így gyakori volt az az eset, hogy a legkisebb budapesti mozgószínháznak (vidéki mozgószínházokról nem is beszélve) már készen állott a következő évi márciusi és áprilisi műsorbeosztása. Természetesen éppen a konkurenciától való félelem következtében az előre hirdetett filmeket, gyakran látatlanban voltak kénytelenek a mozi tulajdonosok lekötöni és ilyenkor az eladók a szegény, naiv mozgószínháztulajdonosokkal iparkodtak elhitetni, hogy a behirdetett filmek, melyeket ők már többé-kévesse ismertek, a jövő szezon legnagyobb attrakciói, üzleti sikerei lesznek. Ehhez képest természetesen a naiv mozi tulajdonosok a nagyon feldicsért filmeket aránytalanul magas áron szerezték be és vagy tönkrement rövidesen, vagy maga is beletanult ezekbe a furcsa üzleti titkokba.

Mai szemmel nézve a filmkölcsönzés akkori állapotát, meg kell állapítanunk, hogy a szakmai erkölcsök azóta sokban megváltoztak, tökéletesen érthető azonban, hogy a filmkölcsönzés ilyen történelmi múltja után a mozgószínházaknak

MOZIGÉPESZ

állást keres

címe:

Provincs Antal

Kiskunmajsa
Tempom-u. 696

a filmkölcsönzőkkel szemben való beállítottsága általában bizalmatlan maradt.

Valamikor, fiatal jogászkoromban, a nemzetgazdaságtan és pénzügytan híres professzora, *Navratil* Akos előadásában kimutatta, hogy Magyarországon az adómorál azért áll gyenge lábán, mert a köztelherviselést a Bach-korszak alatt az osztrák elnyomó közigazgatás léptette életbe és így jó magyar öseinknek az adó bevallását és az adófizetést abban a tudatban kellett végeznük, hogy a gyűlölt és gonosz elnyomók részére történik az adófizetés. És bár azóta ez a helyzet hál' Istennek megváltozott, a mai napig is megmaradt az adóbevallással és az adófizetéssel kapcsolatban a magyar adózóknak az a beállítottsága, (tisztelő a kivételnek), hogy az adóhatóságokat megkárosítani: erény. Ebből az analógiából tudom megmagyarázni mozi tulajdonosaink egy részének mai napig is fennmaradt az a beállítottságát, (ismételtem, tisztelő a kivételnek) amely szerint a filmkölcsönzést becsapni, vagy megkárosítani nem bűn, hanem erény.

Ezzel magyarázható az is, hogy a filmkölcsönzők jórésze nálmuk miért ellenzi a különben nagyon igazságos és méltányos általános amétarendszert?

Egyszerien azért, mert tudja jól, hogy a mozgószínháztulajdonosok egy részének ilyen beállítottsága mellett iger. gyakran nem számíthat pontos adóbevallásra (helyesebben pénztári elszámolásra). Ezek után pedig áttérhetünk a ma érvényben lévő filmkölcsönzési módszerek rövid ismertetésére, hogy azután a legközelebbi aktuális kérdést, a magyar film általános améta-játszáznak kérdését taglalhassuk.

*

Ma négyféle rendszer szerint kölcsönzük a filmet:

- I. amétára prolóngációs klauzulával,
- II. amétára garanciával fix időre,
- III. amétára garancia nélkül fix időre,
- IV. fix kölcsönzések mellett.

Az I. rendszer előnye, hogy a film üzleti értékét legjobban ki lehet használni: így két a premier, az első utánjátsszó s néhány vidéki nagy színház. A II. rendszer előnye, hogy a kölcsönző kockázatait csökkenti. A III. rendszer csak teljesen jóhiszemű partnerek esetén alkalmazható. A IV. rendszer a kismozik kedvelt kitési formája.

A szabad verseny hívei vagyunk, ahol az árakat a kereslet és a kínálat szabja meg.

Akkor, azonban, amikor a kínálatot, a filmbehozattal semmi sem korlátozza, a kereslet pedig hatósági védő intézkedések (ilyen a moziengedélyek számának kontingentálása és a mozi-összeállások közös műsorkötésre) a legnagyobb mértékben korlátozzák és így egy rendszeresített, állandó túlkínálat van, legalábbis a mozik jórésznél, — akkor a szép elveket, hogy „szabad verseny”, „kereskedelmi szabadság” stb. a magyar filmgyártás jövője érdekében félre kell tenni.

Az előbb vázolt filmtúlkínálat azt eredményezte, hogy bár a moziknak teherbírásk szerinti filmkölcsönzések kellene fizetniük — ez pedig a külföldön kialakult rendszer szerint általában a bruttó bevételek 35-40 százaléka, (aminél persze fel- és lefelé eltérések lehetnek) — mégis több olyan monopól helyen, ahol a mozis élni akar a túlkínálat nyújtotta előnyökkel, az egyes filmeket 15-20 százalékos kölcsönzések megfelelő fix árért veszik be.

Ezt pedig a magyar filmgyártás nem bírhatja el.

Amint az előttem felszólalt illusztris előadók már kifejtették, a magyar filmgyártók kiesés és csodálatos eredményt produkálnak, amikor egyedülálló és rokontalan anyanyelvünkön beszélő és ezért a nagy külföldi országokban majdnem eladhatatlan filmeket készítenek ennek a kicsiny országnak a számára. Számításukat természetesen csak akkor találhatják meg, ha legalább ez a kicsiny fogynászó-terület minden mozi erejével, tehát valamennyi magyar mozi teherbíróképességének maximális részével használja a magyar filmet. Részesebbes játszás esetén a legmagasabb százalékra, a legelőnyösebb prolóngációs klauzulára és a szezon legjobb dátumaira van szüksége a magyar filmnek! Fix kölcsönzésekkel pedig arra volna szükség a magyar filmgyártásnak, hogy a kereslet és kínálat-jentiek szerinti törvényeit hagyják a mozik figyelmen kívül és hassa át őket az adózatosság szellemébe és ne a gazdasági élet törvényszerűségei szerint fizessék a magyar filmeket, hanem becsületes magyar adózatosság szellemében: teljesítőképeségük maximumával!

Akarmennyire is hihetetlenül hangzik, mégis tudok több olyan magyar moziőről, aki hivatását ilymódon fogja fel és a magyar filmekkel szemben a saját előnyös helyzetét nem használja ki, illetve nem olyan mértékben használja ki, ahogy tehetné.

Bármily örvendetes is ez, de az ilyen szórványos esetek nem sokat változtatnak a lényegen; azon, hogy a magyar film igen sok magyar mozinál a gazdasági törvények alapján a túlkínálat áldozatául esik.

Ennek a nehéz helyzetnek a felismerése vezette a belügyminisztert, amikor a magyar filmek százalékos játszását a Nemzeti Filmbizottság javaslata alapján igen sok mozikategóriában kötelezővé tette. A megjelent rendelettel kapcsolatban sajnálattal kell megállapítanom, hogy annak intézkedései a magyar gyártók érdekeit és a Nemzeti Filmbizottság célkitűzéseit nem mindenben és főleg nem eléggé szolgálják.

Rá kell mutatnom a rendelet legfőbb hibájára, amely abban áll, hogy az egyes mozgószínházak kölcsöndíj-százalékát a filmkölcsönző és a mozgószínház tulajdonos kétoldalú alkuja állapítja meg és a rendelet 1. §-a értelmében a Nemzeti Filmbizottság e célra szervezett külön bizottsága csak abban az esetben foglalkozhat a vitás kölcsöndíj-százalék megállapításával, ha az alkuban résztvevő mindkét fél — a mozgószínház tulajdonos és a filmgyártó (vagy filmkölcsönző) — közös beadványban kéri arra az egy alkura vonatkozóan a Bizottság döntését.

A magyar filmgyártó-érdekeltségek mindenkor főként azért kívánták a kötelező améta-rendszer bevezetését, mert az ország több mozgószínháza saját monopolisztikus helyzetét úgy használta ki, hogy a filmért az illető színház anyagi teherbíráásával arányban nem álló, alacsony kölcsöndíjat fizetett. Ez a panasz nem állott meg azokon a helyeken, ahol több mozgószínház versenye a megfelelő kínálat arányban álló keresletet idézett elő. Azok a mozgószínházak, amelyek a gyártó érdekeltségek részéről panaszra okot szolgáltatnak, az améta-rendelet megjelenése óta is változatlanul monopolisztikus helyzetet élveznek, amely helyzet a legtöbb mozgószínháznál abban nyilvánul meg, hogy a kínálatra kerülő külföldi filmeknek egyharmadát, vagyis évente kb. 50—60 külföldi filmet fogyasztanak és ehhez képest a kötelezően előírt százalékos magyarfilmszükségletük csak évi 15—16 film körül mozog.

A fix kölcsöndíj rendszer idején nem azért fizettek ezek a mozgószínházak a teljesítőképességükkel arányban nem álló, alacsony kölcsöndíjakat, mintha az eladó érdekeltség nem lett volna tisztában ezeknek a mozgószínházaknak a tényleges teherbíráásával, hanem: mert a filmkölcsönzők versenyében, nem akarván az illető mozgószínház kérésétől elesni, inkább olcsóbban bocsátolták filmjeit az ilyen mozgószínház rendelkezésére.

A monopol helyzetet élvező mozgószínházakkal szemben a filmkölcsönző az új rendszer szerint is változatlanul kiszolgáltatott helyzetben van, azzal a különbséggel, hogy míg eddig az alku tárgya a túl alacsonyra szabott fix kölcsöndíj volt, ezentúl az aránytalanul kicsinyre szabott részesedési százalék jelentené az alku tárgyát, ha a rendeletet valóban betartanák.

Elég, ha rámutatunk arra, hogy míg a megfelelő konkurrenciával rendelkező mozgószínházaknál a már korábban kialakult százalékos kölcsöndíj magyar filmeknél az adók levonása utáni 43—50 százalék között mozgott, addig az újonnan améta alá vont színházak — változatlanul kihasználva előnyös helyzetüket — 28—38 százalékos kölcsöndíjakat kínálnak, de sajnos, tudunk olyan esetekről is, amikor 25 százaléknál magasabb kölcsöndíjat a mozgószínház nem volt hajlandó fizetni jó magyar filmért.

Az améta-rendelet, sajnos, nem ad módot arra, hogy a fentiek szerint túl alacsony százalékos kölcsöndíjat felajánló mozgószínházakkal szemben védekezni tudjunk, mert hiszen a Nemzeti Filmbizottsághoz csak abban az esetben fordulhatnánk ármegállapításért, ha ezt az illető mozgószínház műsorkötője maga is kívánja. Természetes azonban, hogy ilyen esetben az ármegállapítást a mozgószínház nem kívánja, mert arra az álláspontra helyezkedik, hogy az évi 30—35 magyar film közül neki csak 15-16 filmre lévén szüksége, filmszükségletét tehát attól a kölcsönzőtől veszi igénybe, aki az általa diktált árakat hajlandó elfogadni.

Köztudomású, hogy a magyar gyártók és a magyar filmkölcsönzők sokkal nehezebb anyagi körülmények között működnek, mint ezidőszent a hazai mozgószínházak és ilyen körülmények

A hazánkban működő filmvállalatok ugyancsak ilyen rendszer mellett helyezik ki filmjeiket és az a mozgószínház tulajdonos, aki ezeknek a vállalatoknak a vezető filmjeit kívánja lekötöni, csak oly módon kapja meg azokat, ha az illető filmvállalat többi lejártszatlan filmjeit is hozzákötöti.

A hozzákötésnek a fentiek szerinti eltiltása pontos végrehajtás esetén az összes hazai filmkölcsönzővállalatokat (akiknek jórésze maga is magyar filmgyártó) rövid idő leforgása alatt anyagilag tönkretenné, viszont már eddig is óriási anyagi előnyökhöz juttatta a külföldi versenytársakat.

Az egész améta-rendelet legfőbb hibája azonban abban rejlik, hogy végrehajtása nincsen megfelelő ellenőrzés alá vonva és így semmi akadályja annak, hogy a mozgószínház tulajdonosok, valamint a filmkölcsönzők a rendeletet rendszeresen kijátsszák. Ez a sorsa egyébként minden rendeletnek, amelyik helytelenül kívánja az illető életviszonyt rendezni és emellett ellenőrizhetetlen. A mozgószínházak részére ugyanis az eddigi fix kölcsöndíjak fenntartása jelent fontos érdeket; viszont a magyar filmet forgalombahozó kölcsönzők néhány külföldi filmjének a már eddig kialakult kölcsöndíjak mellett való lekötése nem jelentett terhet, mert majdnem mindegy volt, hogy a normálfilmeket külföldi, vagy magyar kölcsönzőtől veszi bérbe. Viszont a magyar és külföldi filmet egyaránt forgalombahozó hazai filmkölcsönzővállalataink részére az a körülmény, hogy külföldi filmjeiket az egyes mozgószínházak a rendeletre való hivatkozással nem kötik le, sokkal nagyobb anyagi hátrányt jelent, mint amennyi előnyt jelenthetne a magyar filmeknek százalékos részesedésre való kikölcsönzése, különösen akkor, amikor a százalékos részesedés kulcsát kémet a mozgószínház alkuja alapján állapítják meg.

Ennek következtében tehát olyan rendszer alakult ki a szakmában, amely szerint a mozgószínház tulajdonos szemet huny a kölcsönző hozzákötött külföldi filmjei felett, a filmkölcsönző pedig beletyugszik abba, hogy magyar filmjeit az eddig már megszokott fix kölcsöndíjat fogja kapni. Ezt pedig egyszerű módon úgy valósítják meg, hogy egyrészt a magyar film százalékos kölcsöndíja fejében egy alacsony százalékos kulcsot irnak be és egy kialakított fix kölcsöndíjnak megfelelő kölcsöndíjgaranciát állapítanak meg; ezzel szemben a lekötött külföldi filmek szerződésére a mozgószínház tulajdonosa rávezeti azt a szöveget, melyben kijelenti, hogy a lekötött külföldi filmeket a magyar filmekről függetlenül kötötte le.

A magyar filmgyártók kétségbeesve látják, hogy a hatóságoknak a fentiek szerinti jó igyekezete és a Nemzeti Filmbizottság legjobb szándékai hejőtorést szenvednek és pedig azért, mert a rendelet megalkotásakor nem sikerült a mozgószínházak előnyös és a filmgyártók kiszolgáltatott helyzetén változtatni.

Ezekután persze felmerül a kérdés: hogyan lehetne tehát ezt a közérdekű kérdést rendezni?

A kifejtettek szerint háromféle módszerrel:

1. *Vagy meg kell szüntetni a mozgószínházak védett helyzetét és a mozi szabad iparrá kell tenni!* Ez esetben minden jelentékenyebb városban és na-

VIZSGÁZOTT GEPÉSZT
keresünk
bevonult gépésznök
helyettesítésére. Ajánlatok:
Orion mozgóképszínház
Körmend címére kérünk

között egy-egy monopol helyzetben lévő mozgószínház egy évi kötésének elvesztését legtöbbször nem meri megkockáztatni. Ennek következtében máris kialakultak a fentiek szerinti alacsony kölcsöndíj-százalékok és máris megállapítható, hogy a magyar filmgyártás a rendelet következtében semmiféle tényleges anyagi előnyhöz nem jutott.

Sajnálattal kell egyidejűleg rámutatnom arra is, hogy a rendeletnek több intézkedése — pontos végrehajtás esetén — a magyar filmgyártóknak és filmkölcsönzőknek jelentékeny kárt okoz. Különösen a rendeletnek az az intézkedése, amely szerint a magyar film fejében külföldi filmet lekötöni tilos, illetőleg az ily módon lekötött külföldi film kötése érvénytelen.

Világszerte a filmkölcsönzés és filmgyártás olyan eladási rendszer mellett működik, ahol az egyes forgalombahozó vállalatok egy szerző számára készítenek programot és az így elkészített egész évi programot — saját kockázatuknak csökkentése érdekében — előre és együttesen helyezik ki üzletfeleiknek, a mozgószínházaknak.

Csakis e mellett a rendszer mellett van meg a lehetőség annak, hogy az eladó vállalatok állandó üzemi kölcsönző irodákat tarthassanak fenn és, hogy maguk is tökével vehessenek részt a filmgyártásban.

gyobb községben rohamosan új mozgószínházak fognak alakulni és a keresletet arányossá tessék a kínálattal. Minthogy ez a megoldás nálunk nagyon forradalmi és ellentétben áll egész moziengedélyezési rendszerünkkel, tehát ez az út ezidőszert nem járható;

2. Vagy kontingentülni a filmbehozatal! Ez az út viszont azért veszélyes, mert nem mindenhol áll fenn ma sem a túlkínálat, hanem több mozikategória a meglévő ilmebehozatal mellett szükségletét éppen hogy fedezni tudja és a behozatali csökkentés ezeknél a kategóriáknál filmhiányt eredményezne.

3. A harmadik út, — ha nem is tökéletes, de szerintem egyelőre az egyedül megvalósítható rendszer —: a monopol helyzetben levő és ilyen helyzeté-

ben a magyar filmek anyagi kihasználását veszélyeztető mozgószínházak filmkötéseit és bonyolítását közérdekből állandó ellenőrzés alá kell vonni és minden filmnek állandó százalék melletti részeseződés játszására kötelezni. E célból felállítandó egy szakmaközi szerv, amelyik:

a) döntőbíróvágszerűen ítélt a monopol-panaszok ügyében és hosszabb-rövidebb ideig kötelező améta alá vonja azokat a mozgószínházakat, amelyekről kétségtelenül bebizonyítható nyer, hogy teherbíróképességével arányban nem álló alacsony kölcsöndíjakat fizet a magyar filmekért;

b) megállapítja az illető mozik állandó kötelező százalékát, a mozik sajátos viszonyainak figyelembevételével;

c) ellenőrzi a mozik valamennyi kötését és az ilyen moziknál létesített kötések csakis a bizottság tudomásulvétele esetén válnak érvényessé;

d) rendelkezik a mozik bevételeinek ellenőrzéséről és — esetleg a helyi adóhatóságokkal karöltve — bélyegezett vagy hatóságilag előállított jegyeket tesz kötelezővé;

e) e bizottság inkasszája a mozik összes kölcsöndíjait, fizeti ki a filmkölcsönzőknek és a saját adminisztrációs költségeit — az inkasszált összegek bizonyos százalékának levonásával — (cca 1—2 %-áról van szó) fedezi.

A bonyolult, nehéz kérdésben szerintem ez a jelenleg megvalósítható egyetlen helyes út.

1940 június 30-án:

BALOGH LÁSZLÓ dr.:
miniszteri osztálytanácsos

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Méltóztassék megengedni, hogy előadás helyett csak egy rövid összefoglalást tartsak, tekintettel az előrehaladott időre. Pusztán arra akarok rámutatni, hogy mi lett volna abban az előadásban, amelyet adott esetben, megfelelő idő rendelkezésére állása esetén megtartottam volna. Előadásom a Filmhét kongresszusának programján az a címen szerepelt: *Társadalom és mi a film?*

Amikor ezt a két fogalmat így, egy „és” kötőszóval összekötjük, először azzal kellene tisztában lennünk: mi a társadalom és mi a film? A társadalom, így, ahogy együtt vagyunk, ötvenen, nyolcvanán vagy százan, már bizonyos társadalmi összeállítás, kisebb alakulás. Lehet népesebb, de ugyanaz a tartalom fogja össze. Tavaly többen voltunk. Az az optikai csalódás, hogy jelelleg kevesebben vagyunk (bár az idei kongresszuson többen voltak, mint tavaly), nem jelenti azt, hogy az idén kisebb az érdeklődés. Ez csupán azt jelenti, hogy az idén négy produkció dolgozik egyszerre Budapesten, és ez a kellemes körülmény sok szakembert foglalkoztat és mozgat. Tavaly pedig, sajnos, a Filmhét idején senki se dolgozott, tehát valamennyien itt lehetünk és elsrhattuk panaszainkat.

Az idén javult a helyzet. A hivatalos körök is erősebben érdeklődtek, úgy, hogy már én sem férhettem fel a dobogóra. (Nagy derűltég.) Nem baj. A dobogót jövőre kibővítjük, de nem csak ebben a tereben, mert remélem, jövőre az egész ország a magyar film dobogója lesz! (Taps) Nem csak az az ország, melyet ma Csonkamagyarországnak nevezünk, hanem az, amelyik valamennyiünk vágyálmában él! (Taps) Az a nagy dobogó majd egyaránt magában foglal munkást, irányítót, mindenkit, aki a közös munka: a magyar film eredményét élvez.

Társadalom és a film. Megpróbáljuk röviden összefoglalni: mi a társadalom és mi a film?

A 19. és 20. században angol, német, francia, sőt amerikai bölcselők próbálták meghatározni a társadalom fogalmát. Ez persze a 19. és a 20. század akkori társadalmára vonatkozott. Ma nagyon egyszerű vagy nagyon nehéz meghatározni, hogy mi a társadalom? Ma más a társadalom Német-, Olasz-

Társadalom és a film

és Oroszországban, és más azokban az államokban, ahol most érzik anank a szelét; milyennek kell lennie a kollektív társadalomnak? Ebből a szempontból történeti alapon nehezen tudnánk összefoglalni: mi az a társadalom, amelyet meghatározni, kategorizálni lehet. Bizonyos társadalmi tényeket azonban meg tudunk állapítani. Tudjuk azt, hogy ki lehet alakítani egy bizonyos közösségben egy kollektív lelket. És amikor ennek a kialakításával, ennek hatótényezőivel foglalkozunk, akkor már közvetlen kapcsolatba lépünk a filmmel. A film az az eszköz, amely a leghamarabb ki tudja alakítani ezt a társadalmi tény: a kollektív lelket.

Tégnap este remek példát láttunk erre. A *Dankó Pista* vetítése alatt csupa zavaró momentum volt jelen, amely a legalkalmasabb arra, hogy a társadalmat legapróbb részeire bontsa. Csupa kis kényelmetlenség: meleg, zsúfoltság stb. Ez a film azonban ezeket a mellékkörülményeket leküzdötte és kialakított ebben a tereben egy kollektív lelket, amely a film hatása alatt jött létre. Kialakította a magyar film társadalmát.

A filmnek ezt a kollektív hatását kell megfogni. Akinek ez sikerül jó filmet, művészi filmet, üzletfilmét csinál, szóval sikert. A siker önmagában véve sohasem tud külső kalkulációból kiindulni. A kötelességtudatot kell tudni megmozgatni, megadásra bírni. Ennek pedig benső, elsősorban művészi eszközei vannak.

Ha azt nézzük, hogy magyarországi vonatkozásban mit jelent ennek a kollektív léleknek a kialakítása, egyszerű számadatból kell kiindulni. Hogy Magyarországon egy film átlagköltségét be lehessen hozni: egymillió néző személyes megjelenésére van szükség a moziban, illetőleg a mozik pénztára előtt. A 20 filléres helyárraktól a 3 pengő 50 filléres helyárrakig befizetett pénzekből alakul ki egy olyan bevételi összeg, amelyből egy film gyártási költségeit elő lehet teremteni. Átlagban 40 filléres belépődíjjal lehet számolni. Egymillió nézőnél ez 400.000 pengőt tesz ki. Ennek csupán egyharmada jut el tisztán a filmgyártók kezébe. Nagyon sovány eredmény. Így csupán 120.000 pengő gyűlik össze a film előállítására és terjesztésére, amiből csak úgynevezett tantuszfilmeket lehet csinálni. És még így is az kell, hogy a magyar film egy-

millió embernek tessék Magyarországon, hogy egymillió ember menjen el moziba és fizesse be a belépődíjat.

Egy régi magyar szokás szerint mégis egymilliónál több ember nézi meg a magyar filmeket Magyarországon. A többletet a potyajegyések teszik ki. És főleg azok, akik a magyar filmtársadalomnak legnehezebben kezelhető részét alkotják, azt a részt, amely a fizető közönség körében kialakuló szájraklámnak az ellentétét a maga csekélyebb száma ellenére is sokkal jobban tudja kifejezésre juttatni.

Tégnap egy olasz kultúrfilm keretében láttuk Pompei romjait, amint a Vezuv lávája alól ásták ki. Ha feltalálnák a teljesen éghetetlen filmet és ha bennünket is elpusztítana egy ilyen nagy szerencsétlenség, az egész mai civilizációt, az előttené a láva az egész világot s ha minden magyar és minden külföldi film a láva alá kerülne és utána pár évezred után előkerülnének ezek a filmek és látnák a széleiken azt a rengeteg sok lyukat és a késői kor kutatója az ugyancsak véletlen folytán megmaradó filmirodalom alapján keresné az összefüggést a film és irodalom között, — mert egészen más technikai kultúra embere lenne, — valószínű, az lenne a meggyőződése, hogy az a sok lyuk a filmekben onnan eredt, hogy nagyon sokan — fúrták a filmet. (Nagy derűltég és taps.)

Azzal a társadalommal, amelyik pénzért bejön a moziba, még nincs baj. Csodálatos ítélete van. Rendszerint azt szokták mondani, hogy a sikert nem lehet előre kiszámítani: a közönség szeszélyes. Ezzel szemben állítom, hogy a közönség nem szeszélyes. Lehet, hogy bizonyos kedvező körülmények között egy filmmel nagyobb sikert érhetünk el, de az igazi sikert, az igazi filmprodukciónál elő lehet készíteni. Az igazi filmből automatát lehet csinálni: az ember jent bedobja a jó filmet és atul kijön a siker és a pénz, ami a további gyártáshoz szükséges.

Az az egymillió magyar néző rengeteg, különböző fajta emberből tevődik össze. Típusokból, társadalmi osztályokból. Ezért, Magyarországon, sajnos, az a helyzet, hogy olyan filmet kell csinálni, hogy a magyar filmeket néző egymilliónyi közönségből a munkás, a földműves, az intellektuális osztály tagjai és általában mindenki megtalálja a filmekben azt, ami neki érdekes, ami rá hatni tud.

Néhány megjegyzést hallottam tegnap a *Dankó Pista* felépítésével kapcsolatban. Hogy bizonyos jeleneteket el kellett volna hagyni a magasabb művészet érdekében. A magyar filmnek bizonyos koncesszióra azért van szükség, mert a magyar filmet a közönség főnyelvi közönségének egyik rétege a kétezernéháyszáz méteres celluloidszalagnak párszáz méterére, a másik rétege a másik százezretekre és poenjére reagál. Magyar filmet úgy kell csinálni, hogy a kegyelmes úrnak épp úgy tessenék, mint a kegyelmes úr szakácsnőjének.

Ami a magyar filmek továbbfejlesztését illeti, arra vonatkozóan az idén kezdünk bizonyos rendszert kialakítani. Csak azt mondhatom, amit Szöllössy Alfréd dr. öméltsósága mondott: csak a művészi vonalon lehet továbbmenni. A *Gül Baba* felfokozott külsőségekkel indult el, mert ugyanaz a téma egyszerűbb eszközökkel nem találkozott volna a közönség sikerével. Ugyanez vonatkozik például a *Dankó Pista*-ra és az *Erdélyi kastély*-ra is. Az a pénz tehát, amit a minőség fokozására befektetünk, sohasem esik sziklára, hanem termőtalajra. Nagyon jól tudjuk, hogy minden tervgazdálkodásnak, ahol jó minőséget akarnak elérni, az az alapja, hogy jó anyagot szakszerűen, okosan dolgoznak fel, ha mindig az igazi célt tartják szem előtt.

Nagyon jól tudjuk, hogy a filmtársadalom nagyon *genus irritabile vatum* (a költők ingerlékeny neme: Horatius), rettentő befolyásolható, néha talán már imbecillis konglomerátum is, ahol nagyon nehéz kialakítani egységes tudatot. De hiszem, hogy eljön az idő, amikor Mihály Dénes találmánya feleslegessé teszi a film vitézésénél a perforációs lyukakat, minek következtében remélhetőleg meg fog szünni a filmszakma perforációs tevékenysége is, és akkor ezt a folyamatos szép munkát, amiben egy mozzanat volt a *Filmhét* is, valamivel előbbre tudjuk vinni: a teljes siker felé.

A *Filmhét* ellenzői azt is felhozták a *Filmhét* ellen, hogy túlságosan messze rendezték meg a fővárostól. Remélem, hogy jövőre sokkal közelebb tudjuk vinni. Olyan helyen rendezzük, amely ma mindannyiunkhoz a legközelebb fekszik, ott, ahol a magyar filmgyártás bölcsője ringott: kincses Kőleősváron, (Zúgó taps) és a gyergyói hávasok között forgathatjuk a legszebb külsőket. Itt készüljenek majd az új magyar filmek külső felvételei, ebben a csodás világban, amely felveszi a versenyt az amerikai és olasz tájak szépségeivel. Az itt készülő magyar filmekben legyen benne az a magyar lélek, amelyet innen kell magunkba szívni és amelynek nem kialsadni, hanem tüzesebbé kell lennie!

A magyar társadalom és a magyar film akkor fog igazán egymásra támaszkodni, ha maradék nélkül kielégíti azt a nemzetet, amelynek készült. Kívánom, hogy külföldi filmet csak mintatául kelljen az országba hozni. Hirdesse a magyar film a magyar művészet igazságait. Ha a magyarság belső megerősödését nemcsak külső gyarapodásban keresi, akkor társadalmi súlyban, kollektív lélekben a magyarság rövidesen, a népszaporodást megelőzően, a többszörösére emelkedhetik.

Legyen a film elsőrendű segítő eszköze azoknak, akik a magyar közeletért felelősek! (Nagy taps.)

M O Z I
SZERKESZTI: VITÉZ MORVAY PÁL
A MMOE ÜGYVEZETŐ ALELNÖKE
MAGYAR MOZGÓKÉPÜZEMENGEDELYESEK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

Fegyvergyakorlatra bevonult
alkalmazottak segélyezése

Felreértések elkerülése végett közöljük, hogy a 7777/1939. M. E. és 8250/1939. M. E., továbbá az e rendeletek magyarázatára az Iparügyi miniszter úr által kiadott és a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarához intézett rendeletek megállapításai szerint azoknak az alkalmazottaknak kell segélyt folyósítani, akik tartaléki kötelezettségük alapján tényleges katonai szolgálatot teljesítenek, ha a munkaadónál kereskedőségi, kereskedelmi és ipari tisztviselői, üzemeltetői, vagy olyan főgépészi munkakörben teljesítenek munkát, ahol legalább 5 alkalmazott munkáját irányítják. Ilyen esetekben a fentebb felsorolt alkalmazottak, illetve azok hozzátartozói részére nyújtandó szolgáltatások a következők:

zö legénységi állományú alkalmazott velle élő felesége, gyermeke, vagy más jogszabály alapján eltartandó keresetképtelen hozzátartozója részére tartási hozzájárulást tartozik adni a munkaadó. Az előbb felsorolt alkalmazottak azonban csak akkor tarthatnak igényt a hozzájárulásra, ha arra rászorulnak, vagyis a létfenntartásra elegendő ellátásban nem részesülnek, illetve vagyonuk jövedelméből, vagy egyéb keresetükből nem tudják magukat fenntartani. A legénységi állomány a valóságos őrmesteri fokozatig tart, tehát a valóságos őrmester már nem az. (A karpaszományosoknál ugyanez a helyzet. Azok is csak a valóságos őrmesteri fokozat elérése estén nem tekintendők legénységi állományúnak.)

A tartási hozzájárulás egy eltartott esetén az alkalmazott fizetésének 50 százaléka, minden további eltartott után 10 százalékkal több, de a munkaadó nem köteles tisztviselőnél havonta 100, a többi alkalmazottnál (kereskedőségi, művezető stb.) havonta 70 pengőnél többet kiszolgáltatni tartási hozzájárulás címén. A tartási hozzájárulást az előzetesen fizetett alkalmazottnál a bevonulást követő első hónap elsejétől kezdve, az utólagosan fizetetteknel a bevonulás utáni második hónap elsejétől fogva kell fizetni. A heti fizetésnél a bevonulást követő első hónaptól kezdve kell fizetni tartási hozzájárulást az eltartottaknak, de az esetben, ha erre egy teljes kifizetendő bérhét esik, csak az egyébként fizetendő tartási hozzájárulás háromnegyed része szolgáltatandó ki.

A fentiekből megállapítható, hogy a mozgósínházak voltaképpen csak üzletvezetőknek kötelesek segélyt folyósítani. Ennek ellenére különös figyelemmel arra, hogy a mozgósínházak mindig az ide vonatkozó rendeleteken túlmenő mértékben teljesítették hazafias és szociális kötelezettségeiket, ezáltal is arra kérjük tagjainkat, hogy teherbíró képességük arányában és az erre a célra alkalmazott szolgálati idejének, valamint anyagi körülményeinek figyelembevételével folyósítsanak segélyt valamennyi fegyvergyakorlatra bevonult alkalmazottjuknak.

vitéz Morvay Pál s. k.
ügyv. alelnök

A
MAGYAR
FILM

az egyetlen
szakmai
hirdetési orgánium!

A bevonuló alkalmazottnak, ha havi fizetéses, a bevonulás havára eső teljes fizetése, a heti fizetéses, bevonulásra hétére és az azt követő hétre járó fizetése szolgáltatandó ki, illetve az előre fizetett munkavállalónál nem lehet a bevonulás miatt levonást eszközölni. A bevonulás havára eső teljes fizetés azt jelenti, hogy ha az alkalmazott pl. június 6-án bevonul, részére nem június 6-ig, hanem június 1-ig jár a fizetése. A heti fizetéses, ha pl. június 27-én bevonul, június 29-ig, valamint július 6-ig jár a teljes fizetése. Ezenfelül az olyan természetesen csak a már felsorolt munkavállalók közé tartozó

Premiermozik műsora:

ATRIUM
CASINO
CITY
CORSO
DÉCSI
FORUM
OMNIA
RADIUS
ROYAL APOLLO
SCALA
URANIA

Nyugati villámháború
A két tölkej
Rozmaring
Csintalan asszonyok
Ámok
Erdélyi kastély
A fehér barát
Nagyvárosi lány
Botrány a cirkuszban
Az ember néha téved
Nyugati villámháború

jún. 27-től
jún. 28-tól
júl. 11-től
júl. 12-től
júl. 11-től
júl. 11-től
júl. 11-től
júl. 4-től
júl. 3-tól
júl. 10-től
jún. 26-tól

UFA
Metro
Harmonia
Matador
Kovács E.
Ateller
Universal
Hausz
Metrc
Mozgóképzem
UFA

A LILLAFÜREDI II. NEMZETI FILM- HÉT VERSENYÉN BEMUTATOTT FILMEK KRITIKAI ISMERTETÉSE

1940 június 23

Fox:

Az USA hadiflottája

Egy rövid egy felvonásos keretében felvételül előtűnik Észak-Amerika félelmetes hadiflottája gyakorlatozás közben. A monstroszusz hajóóriások teljesítménye döbbentető, személyzetének fegyelmessége és begyakorlottsága példás. Az USA tengeri hadereje mellett bemutatja a légi flottát is, amely nem kevésbé imponáns, mint a vízi felkészültség. A film operatőrije bravuros felvételeket készített.

Kovács és Faludi:

A gyermek születésétől egy éves koráig

Erről a filmről már elmondtuk véleményünket nemrég lezajlott premierje alkalmából. A Filmhét specális közönsége is, éppugy, mint a fővárosi nagyközönség méltó és megérdemelt elismeréssel és tetszéssel fogadta a magyar kultúrfilmgyártásnak ezt az alkotását, amely a jövő magyar generáció erősbítését célozza. Az a vélemény alakult ki, hogy ezt a magyar faj hírnévéért, több ellenállást alátámasztó filmet kötelezően kellene bemutatni az ország valamennyi mozijában minden magyar anya, minden jövő magyar anyja előtt. Ezúttal is gratulálunk a film szülőjének, Kovács Gusztáv Mihálynak, a különleges magyar kultúrfilmek áldozatos művelőjének.

Fox:

Árvíz Indiában

Nem a meseje a fontos ennek a filmnek — bár az sem közömbös, sőt: méterről-méterre izgalmasabb — hanem az a technikai megoldás, amely szinte megfelfejtettnek tűnik előttünk és az az áldozatkészség, amellyel a gyár ezt a leírásosabb attrakcióját kiállította. Azt a hatalmas árvíz, döbbenetes földrengést, hegyindulást, gőszakadást, épületek összeomlását és mindezek drámai következményeit a lakosság körében, film eddig még nem tudta produkálni. Visszafojtott lélegzettel, magyarázat nélkül figyeltük a film minden jelenetét. Üszkhang, fokozódó dinamika jellemzi a filmet a látásmódban, stílus, valódi erotikus levegő érezhető a film részleteiben. Mesterei a filmnek azok, akik létrehozták ezt a versenyt felüli, utánozhatatlan alkotást, amely India történelmének egy szomorú és felelőtlenül fejrefelt varázslata vázlatára a realitás és a raffinált filmtechnika legreálisabb eszközeivel. Olvan tapost kapott, hogy belezengtek a lillafüredi Palota Szálló falai.

1940 június 24

Kovács és Faludi: Apró szörnyek

Ismét egy különleges magyar kultúrfilműdonség Kovács Gusztáv Mihály nem mindennapi sorozatából. A kártékony, vegetációt pusztító hernyók életét rombolást, biológiai metamorfózisát mutatja be a film többzetszeres nagyításban. Komoly, tudományos munka, de a nagyközön-

ség okulására készült. Egyedülálló a maga nemében, talán még világviszonylatban is. Valóban apró szörnyek a film főszereplői. Fárahaatlan romboló munkájuk nyomán szomorú pusztulás. A baj jólsikerült demonstrációja azonban módot nyújt arra, hogy megkeressük és megtaláljuk a védekezés módjait. Ezért külön értéket képvisel a zuglói kis kultúrfilmgyártó oázis legfrissebb terméke.

Hunnia-Takács: Sarajevo

A világháború egy színes drámai epizódját dolgozta fel ez a hazai játékfilműdonség, amely egy kiváló magyar színészegyüttesnek nyújtott különleges alkalmat. A két ellenséges tiszt szerepében Vértés Lajos és Timár József igazi férfi. Az egyetlen női főszerepben Tasnády Fekete Mária friss színjátzó képességének teljében pompázott. Egy egészen különleges, de egyéniséghez szabott szerepben Kiss Ferenc döbbenetesen és emlékezetesen kitűnik. Ráthonyi Ákos rendezése sok gyakorlatot bizonyít és telve van érzetessé és tudásos filmszerű érzékkel. Meglepő a film hamisítatlanul színdús, történelmi atmoszférája. A teli felvételek rendezése és felvétele külön dícséretet érdemel. Az újdonság jól megállta a helyét a Filmhét filmversenyén és így kétségtelen, hogy a nagyközönség előtt is az új szezonban meleg sikerre számíthat.

1940 június 25

UFA:

A fehér hegyek katonái

Az alpesi vadászok mesteri gyakorlatai peregnék le a nehéz, farszto terepen. A film szereplői azonban — mindmennyi legény a talpán — bámulatos gyakorlattal, ügyességgel és katonai szakszerűséggel, meg nem kisebb energiával birkóznak meg a fehér hegyek ezernyi akadályával.

Magyar Filmiroda: Porcellán

Az abszolút művészet jegyében született első magyar kultúrfilm. Kis mese keretében állítja a film szerzője a témát: a porcellánt, amely az ötletől a kivitelezésen át a kész műig megéleveníedik. Sőt: megéleveníedik maga a kész mű is. Memozdulnak a porcellán-szobrok. Cserépy László, a film rendezője dícséretreméltó újításra merészkedett, amikor a porcellán-komplexumot ilyen eregetien és főleg artisztikusan igyekezett feltálatni egy kultúrfilm keretei között. Bizonyos, hogy követőkre fog találni. Az operatőr: Fekete Ferenc nem kevésbé művészi munkát végzett.

UFA:

Bécsi történetek

Egy darab a kedélyes, békebeli Bécsből, a volt császárváros isteni nyugalomban és szent hagyományokban élő lakosságának világából. Egy kis kávéház kis társadalmának szürke, de tagjainak eseményes mindennapi műsora zajlik le a derűvel, humorral fűszerezett filmen. Két főszerep-

lője két főpincér, Hans Moser és Paul Hörbiger jóízű alakításában. A történetet nehéz volna elmondani, nem is fontos, nem is ez a célunk. A lényeg: a film csupa bécsi szellemesség, amelyeken hol mosolyog, hol kacag, hol nevet, hol hahotázik az ember. Kifogyhatatlan fordulatokkal, remek párbeszédekkel teli a film, amely az új évad legmulatságosabb vígjátékának ígérkezik.

V. D.

(Folytatjuk.)

A Felsőház elfogadta a művész-kamarákról szóló törvényjavaslatot

Június 26-án, szerdán délben tárgyalta a Felsőház a művészeti kamarák, közöttük az önnálló Filmkamara létesítéséről szóló törvényjavaslatot, amelyet június 8-iki számunkban szó szerint közöltünk, indokolását pedig június 15-iki számunkban ismertettük.

Voinovich Géza arról beszélt, hogy a kamarák létesítése és újjászervezése igen helyes. Üdvösnék tartaná, hogy ha a javaslatban tervezett felsőbb művészi összefoglaló szervet minél hamarabb létrehoznák. Ennek a tanácsnak az volna a feladata, hogy bizonyos felügyeletet gyakorolna művészi kérdésekben, másrészt nagyobb gondot fordítana az erkölcsi szempontokra.

Hóman Bálint kultuszminiszter válaszában röviden az elhangzott felszólalásokra. Elgondolása szerint a művészeti kamarák abban különböznek a többi kamarától, hogy nem csupán a kamarában foglalt személyek érdekeit tartják szem előtt, hanem bizonyos magasabb művészi és nemzetetikai szempontok érvényesítésére is törekszenek.

A miniszter válasza után a javaslatot a Felsőház megszavazta.

MŰTEREM

Filmgyár:

A film címe:

A film alcíme:

Gyártó cég:

Gyártási vezető:

Írta:

Filmre írta:

Rendező:

Játékmeister:

Szereplők:

Felvétel-vezető:

Fényképező:

Segédrendező:

Hangmérnök:

Összeállította:

Díszlet:

Zene:

Karmester:

Ruhák:

Podrász:

Állófényképész:

Hangrendszer:

Labortorium:

Kölcsönző:

Magyar Filmiroda

A gorodi fogoly

Egy kastély két éjszakája

Erdélyi Filmgyártó kft.

Katona Jenő dr.

Csendes Géza

Nagyiványi Zoltán dr.

Cserépy Arzén

Köpeczy Boóc Lajos

Petheő Attila, Ajtay

Andor, Adorján Éva,

Baló Elemér, Köpeczy

Boóc Lajos,

Báthory Giza

Sipos László

Hegy Barna

Cserépy László

Kereszti Ervin

Katonka László

Báthory István

Gyulai Gál Ferenc

Holéczy Ákos

Langermann Gizella

Gondos-Noák

Pálházy Sándor

Pulvári

Magyar Filmiroda

árpát

A film művészetének fejlődése

Irtta:
PACSÉRY ÁGOSTON
(Folytatás)

Pudovkin, a nagy orosz rendező jelentősége szintén nagy a film történetében. Ő volt ugyanis az, aki tudatossá emelte, rendszerezte és ki is fejezte a képalakítást.

Pudovkin két filmje, a *Potemkin* és a *Dzsingisz khán* politikai tendenciája miatt csak megcsonkítva kerülhetett az európai közönség elé. Természetes, hogy a két alkotásban rejlő célzatosság bennünket nem érdekelt. A politikai hatás elmúlt, de a film művészi formáinak kialakulását vizsgálva, feltétlenül foglalkozni kell *Pudovkin* szereplésével. Ez a szereplés pedig még *Chaplin* megjelenésénél is fontosabb.

Pudovkin a film minden eszközét és eredményét összegyűjtötte, rendszerezte és a formákat tudatosítva megállapította a film legfontosabb törvényét: a *montázs*t. A *montázs* francia eredetű szó (montage) és pontos fordításban *felszerelést* jelent. Átvitt értelemben arra a fotográfiára kezdtek alkalmazni, amelyik több mozzanattól álló fényképeket másolt egyetlen képre. Innen vette át a kifejezést *Pudovkin*, amikor a mozgóképre alkalmazva, azt a törekvést kívánta definiálni, mely a mozgóképek egymáshoz való viszonyát jelenti. Tehát a *montázs* fogalma a *mozgóképek törvényszerű összefüggését* jelenti.

A film egyes képeit ritmusban, tempóban és színben (értve ez alatt a képek fény- és árnyhatását) egymáshoz kell hangolni. A *képsorozatok* nem követhetik egymást ugrásszerűen vagy belső összefüggés nélkül, hanem a *vizuális szemlélet, a képi ábrázolás törvénye* alapján. A *mozgóképek* csak akkor válnak művészi kifejezőivé valamely drámának, ha a játék alkotója, a rendező minden kép helyét, hatásának, helyzetének fokát meghatározza és összeegyeztetve alkalmazza. Bármilyen *cselekmény, testi vagy lelki állapot* csak abban az esetben lehet filmen művészi, ha *képben adható* vissza. Minden olyan film, mely ma a hang segítségével a párbeszédre fekteti a hangsúlyt: *hamis, művésziellen és egészen egyszerűen nem film!* Természetesen ez nem teszi lehetetlenné a hang szerepeltetését. Sőt: amint láttuk a néma filmnél, a filmnek egyenesen szüksége van a hangra, mert a néma mozgás furcsa érzést kelt a nézőben. A hang azonban csak kísérője lehet a vizuális ábrázolásnak és nem megfordítva.

Ma az a helyzet, hogy a *mozgókép* csupán illusztrálja a beszéddel előadott cselekményt. Ha például az 1938-ban megfilmesített *Zöld frakk*-ot, *Fers* és *Caillavet* vígjátékát vizsgáljuk, akkor világos példáját látjuk annak, amit a filmnek nem volna szabad sohasem megtennie. A négyfelvonásos vígjáték minden mondata elhangzott — hogyan is mondjuk? — a lepedőn. Kitűnő színészek kitűnő előadásban adták elő a darabot és a film mégis a közöny légkörébe fult. A *beszélőfilm* ugyanis ismeretlen és általánosan visszatért a *színpadi kifejezés* formájához.

Szinte megdöbbentő, hogy a vizuális kifejezések egyedüli lehetőségének felfedezése után milyen elkerülhetetlenül kanyarodtak vissza a színpad-utánpótlás a filmek készítői. Alig egynéhány kivételtől eltekintve, *mindenütt a szó és a beszéd, a párbeszéd használatára helyezték a hangsúlyt*. (Bár lehetséges, hogy ez is szükségszerű és a fejlődéshez tartozik.) Mindenesetre az már most megállapítható, hogy az előszót és annak közlését az ilyen film nem fogja pótolni soha és sehogyan sem.

Pudovkin eredményeit lassan-lassan a hangosfilm is fel fogja fedezni, hiszen a *hang csupán segédeszköze lehet a vizuális formanyelvnek*. E kitérés után visszatérünk azokhoz az eredményekhez, melyeket *Pudovkin* a *Dzsingisz khán* című alkotásában elért, illetve megvalósított. A film meséje — minden politikai vonatkozástól mentesen — egy ázsiai nép harcát mutatja be. A harc elsöpri a nyugati hadsereget és felszabadítja a szabadságért küzdő népet. *Dzsingisz khán* utódja robbantja ki a harcot és ő viszi diadalra azt. A film belső felépítése zseniálisan oldja meg a téma kifejezését. Az elnyomott nép között legenda él. E legenda szerint *Dzsingisz khán* utódja közöttük élt és csak arra vár, hogy kezébe kapva az ősi kardot, megindíthassa a szabadságharcot. Ez be is következik. Megdöbbentő pontossággal mutatja be *Pudovkin* *Dzsingisz kán* leszármazottjának fellépését. A hatalmas ázsiai vásár tömegéből fokozatosan válik ki a nép legendás hőse. Végre egy faház belsejében a nyugati hadsereg tábornoka szembekerül a prémadással. A helység emeletes; lépcsőjét és az emeletet faoszlopok tartják. A vallató tábornok akarásával szembe helyezkedik az egyszerű prémadász. Daccal, heves és lángoló temperamentummal védekezik a történetre nézve közömbös vadak ellen. Az ősi lélekben szunnyadó ellenséges érzés azonban nem bírja sokáig a tortúrát. Kardot ragad és a szabadság nevében az ablak felé rohan. Üldözni kezdi, de ő menekülése közben megintatja a faház oszlopait és a nyugati civilizáció várának falai dűledezni kezdenek az őrzítő rhanásban és midőn *Dzsingisz kán* meg-elevenedett inkarnációja kiveti magát az ablakon; hatalmas detonáció rázza

meg a földet. (A képsorozat a következő: a fogoly száguldani kezd, a faház omladozik, a fogoly az ablakhoz ér, kiveti magát, robbanó föld látszik.) Ez a detonáció alapjaiban rengeti meg az elnyomást és jelzi azt a mérhetetlen erőt, amely a szabadság vágyából fakad. Az a képsorozat, mely a fogoly prémadász vállatásától a robbanó földig vezet, felírás nélkül, mindenki által érthetően érzékelteti a *montázs törvényét*. Ugyanezt a törvényt fejezi ki az a jelenet-sor is, amely döbbenetes erővel, szinte mámorosan és szédülten mutatja be a nyugati hadsereg elsöprését. E képsorozat azzal kezdődik, hogy a nyugati hadsereg menetel. Harcba indul az ázsiai horda ellen. A nyugatiak kitűnően vannak felszerelve, fegyvelmezeten, zárt sorokban haladnak. Am vihar támad ellenük. Ez a vihar alapjában véve azt jelenti, hogy a szabadságért küzdő nép felkelése olyan, mint a természet maga. Ellenállhatatlan, legyőzhetetlen. Először csak gyenge szelíként jelentkezik. Csupán egy-egy por- és föld-csmót kap fel a szél. Fűvet, gízgázt szór a menetelő nyugatiak szemébe. De ez a szél mind erősebb lesz. Viharra fokozódik és ellenállhatatlan erővel söpri el a fegyvelmezett és kitűnően felszerelt hadsereget. A tábornok a földön gurul. Katonáit a zúgó ferge-teg szórja szerte. *Pudovkin* zseniális merészséggel használta fel a szél ferge-teges erejét. Képsorozatai világosan és érthetően mutatták be: hogyan söpri el a népi erő, a feltartóztatathatlan energia azt, ami útját akarja állni. A gyűlölt idegen nem állhat útjában azoknak az erőknél, amelyeket a fejlődés önmagában hord. Ezek a képsorozatok szinte a legtökéletesebben jelenítették meg azt a feladatot, amelyet a vizualitásnak kell a filmen bemutatni, illetve kifejezni.

A némafilm csúcsteljesítményeiből ragadtuk ki ezt a néhány példát. Ezekkel és ezekhez hasonló alkotásokkal ért el a film művészi eszközeinek kitémeléséhez. És abban a pillanatban, amikor megtalálta és ki is fejezte azt a formát, amely művészetét jelentette, megjelent a hangosfilm. Tehát, amikor a *formanyelv a felírámentes filmig fejlődött, megjelent a hang. A hang, amint már láttuk, ismét a kezdet hibáihoz vetette vissza a tisztuló forma művészlétét. Ismét színpadi előadások perogtak le, de ezeket a színpad-utánpótlásokat már a filmszalagra rögzített hang kísérte. Ha arányaiban és színváltozásban túl is tettek ezek az előadások a színpadi játékon, egyáltalán nem mondatók filmszerűeknek. Menthetetlenül el is fognak tűnni. Reméljük, minél hamarább... A beszéd éppen olyan részlete lesz a filmnek, mint a szín és a piaszticulás. A színpad formanyelve éppen ennél a pontnál tér el a film formájától. Az a fejlődés, melyet végigkísértünk, azt bizonyítja, hogy a film mindenképpen más, mint a színpad. Elemei különféle és egymást követő általalakulásokon nemesedtek a *montázs törvényéig*. A *montázs törvényét* pedig a hang megjelenése sem változtathatja meg, mert a film elsősorban vizuális, képi, illetve képsorozatok egymást követő sorából áll.*

Ha tehát egybe kívánjuk foglalni a mondottakat, akkor kimondhatjuk, hogy: a film, a vizuális kifejezés, a képsorozatok összefüggése által fejezheti ki mondanivalóját és minden más eleme (pl. a hang) csak segítő eszköze lehet.

A film- és mozipiac helyzete Görögországban

Több ízben rámutattunk már a MAGYAR FILM-re a háromnegyed éve húzódó európai háború hatására a nemzetközi filmpiac alakulásában. Különösen a nyugati mérkőzés változtatta meg gyökeresen az európai piac képét és teremtett teljesen új helyzetet Magyarországon is. Betetőzte a változást Olaszország beavatkozása és ezzel a lépéssel a német-olasz tengely Norvégiától Sziciliáig észak-dél irányban teljesen elvágta Közép- és Kelet-Európát a nyugati és tengerentúli filmforrásoktól.

Mint hogy nem lehet előre látni, mit hoz a későbbi jövő a nemzetközi filmpiac alakulására, a jelen helyzetben a német és az olasz filmpiacra kívül csak a még piacon lévő nyugati filmekre és a saját nemzeti gyártásra támaszkodhatnak a tengelytől keletre fekvő országok. Tekintettel arra, hogy a kis balti államokban Oroszország legutóbbi lépése folytán a Szovjet befolyása jelentősen növekedett, a két északi állam — Svédországon és Finnországon kívül Magyarországot és a balkán államok gondoskodnak önállóan filmiparuk megjelöléséről.

A balkán államoknak pedig nemzeti filmgyártásuk nincs. Az adott helyzetben tehát a multiban gyártott magyar filmeknek és a most meginduló filmgyártás termékeinek a Balkánon természetes piac kínálkozik.

A tekintetbe jövő három balkán állam közül, mint ismeretes, az elmúlt évben Jugoszlávia filmpiaci megnyílt a magyar filmek előtt és mindjárt az első évadban szép számmal kerültek filmjeink eladásra. Fokozott érdeklődés mutatkozott a magyar filmek iránt az utóbbi időben Bulgária részéről is.

A legtávolabb fekszik és a multiban a legkevesebb érdeklődést tanúsított filmjeinkkel szemben Görögország. A háborús helyzetben bekövetkezett filmhiány azonban a görög filmpiac érdeklődését is felkeltette a magyar filmgyártás felé, és úgy játékok, mint hirdató- és rövidfilmek terén tárgyalások indultak. Ha csak az egymást gyorsan követő események újabb változást nem hoznak, a görög-magyar filmkapcsolatok kiépítésére lehet számítani a jövőben. Nem érdektelen tehát közelebbről megvizsgálni: miként alakult eddig a görög film- és mozipiac helyzete.

Athén az óriásmozik városa. Mint a régi görög színházakat, a mai athéni mozikat is nagyszámú látogatottságra méretezték. Néhány athéni mozi eléri a kétezres befogadóképességet. Görögországban kerekén 300 mozi működik, ennek egyharmada Athénben. A 100 athéni mozi közül azonban csak 34 játszik télen is, 66 csak nyáron játszik, mint kertmozi. Ezek a nagyobbára parkokban felállított hatalmas kertmozik első sorban a télen már bemutatott filmeket hozzák ki „repríz”-ben. A legelőkelőbb premierszínházak csak egy játékfilmet mutatnak be egy műsor keretében, míg a kisebb elsőketesek és a többiek általában két slágert játszanak. Az előadások

délután kettőtől éjfélig tartanak. Naponta öt előadást bonyolítanak le a mozik.

Az 1938—39-es évadban Athénben 291 film jelent meg, ebből 170 amerikai, 68 francia, 32 német, 14 angol, 3 olasz, 2 egyiptomi, 1 spanyol és 1 cseh. 1939—40-ben májusig 245 filmet mutattak be, melyből 150 volt amerikai, 75 francia és 20 német. A francia filmek aránylagos előretörését fokozza még az a körülmény is, hogy a nagybárra francia kultúrával rendelkező görög városi lakosságnak az amerikai filmek jórészt is francia utószinkron változatban mutatják be. Nem tudható még, hogy a szezon végéig mennyi filmet hoznak ki a piacra, előreláthatólag azonban az idén kevesebb film kerül bemutatásra, mint tavaly, aminek oka már a külföldi filmek elmaradásában keresendő.

Érdekes a görög mozik vetítési megoldása az idegen filmek „benyomósos” felirataival. A filmeket ugyanis nem nyomják be görög feliratokkal, hanem a feliratokat az erre a célra beállított külön vetítógép a kép-vászon alatt elhelyezett körülbelül 50 cm. magas „szöveg-vászon”-ra vetítik, hogy ily módon ne rontsák el a képet. Ezt a vetítést szöveglista alapján külön gépész végzi.

Nemzeti játékfilmgyártásról Görögországban alig beszélhetünk. Az egyetlen, csak szerény igényeket kielégítő görög műteremben évente egy-két filmet forgatnak. Ezek a filmek a közepes mértéket is alig ütik meg. Jobbak az Egyiptomban görög művészekkel és rendezőkkel időnként forgatott filmek, melyeken meglátszik a modernül felszerelt egyiptomi műtermek és laboratóriumok felkészültsége. Egyébként gyártanak még évente néhány rövidfilmet és iskolai oktatófilmet is.

Alig számbajelölhető nemzeti gyártás mellett a külföldi filmek behozatalát korlátozták. A nagyszámú részére évi 250 jömnőségű külföldi filmet vásárolhatnak a görög kölcsönzők, filmenként legfeljebb 750 dollár értékben. A kisebb mozik részére pedig évi további 120 film vihető be Görögországba filmenként 200 dollár maximális áron.

Nemzeti hirdatók még nem készítenek Görögországban. A külföldről behozott hirdatók elég szép elterjedtségnek örvendtek a legutóbbi időkig, amikor is a kormányhatóságok a hirdatók háborús jeleneteinél megnyilvánult tetszés- és nemtetszésznyilvánítások miatt kénytelenek voltak a hirdatók vetítését átmenetileg betiltani.

A külföldi filmbehozatalra felépített görög piacot természetesen érzékenyen érinti az amerikai és francia filmek elmaradása, mert hiszen eddig túlnyomólag ebből a két forrásból fedezte film-szükségletét a szakma. A kölcsönzők természetesen mindent elkövetnek, hogy a görög filmpiacra katasztrófát jelentő óriási mennyiségű kiesést úgy-ahogy pótolhassák. Ezért találkozunk az utóbbi időben a magyar piacon is görög érdeklődéssel. Megvan a lehetőség tehát arra, hogy az elkövetkező évadban — Görögországban is tért hódítson a magyar film, mint tette az elmúlt szezonban Jugoszláviában.

A. G.

HIREK

VÁLTOZÁSOK A „SZAKMAI CÍMTÁR”-BAN

Lapunk SZAKMAI CÍMTÁRÁ-ban e héten a következő változások történtek: Fehér Endre (új cím és telefon). Művelődés filmgyártó (új bejegyzés).

ELUTASÍTÓ ÍTELET A „FÖLDINDULÁS” PLÁGIUMPERÉBEN

Dr. Erdős László főorvos pert indított Kodolányi János író és Patkós György, a Belvárosi Színház igazgatója ellen szerzői jogbitoflás címén. Dr. Erdős László azt a vádat emelte, hogy Patkós György a Nemzeti Színházhoz benyújtott Megkondul a harang című darabját elmondotta Kodolányi Jánosnak, miután a Nemzeti Színházból kivált és a Belvárosi Színház igazgatója lett. A kereset szerint Kodolányi János Erdős László darabjából írta a Földindulást s a darabból készült hasonló című nagysikerű filmet, és emiatt Erdős 25.000 pengő kártérítést igényel. Dr. Skuteczky József törvényszéki bíró a két mű elolvasása után, a kérdést szerzői jogi szakértő bizottság elé utalta. A bizottság hosszas tanulmányozás után kimondta, hogy a két színmű problémája azonos a tartalmi szempontból is hasonló, de a Földindulás felépítésében, szerkezetében, jellemrajzában és drámai formálásban új és eredeti. A törvényszék ezek szerint kimondta, hogy a Földindulás eredeti mű, szerzői jogbitoflást tehát nem lehet megállapítani, dr. Erdős Lászlót tehát elmarasztalták a perköltségekben és kártérítési igényével elutasították.

RÖKK MARIKA FÉRJHEZ MENT

A magyar színpadi és filmművészet világhírű sztárja, Röck Marika július 3-án Berlinben férjhez ment Georges Jacobihoz, a Röck-filmek rendezőjéhez. Értesülésünk szerint Röck Marika rövidesen Budapestre érkezik férje társaságában és bár szerződése az Ufá-hoz köti, nászajándékképpen kapott 1 havi szabadsága alatt megkezdte régióta tervezett magyar filmjeinek felvételeit.

HUZLY IMRE DR. AZ UJSÁGÍRO SZANATÓRIUM EGYESÜLET FŐORVOSA

Az Ujságíró Szanatórium Egyesület igazgatósága május 15-én igazgató-főorvosul választotta Huzly Imre dr. főorvost, aki régi kartársunk, lévén az Aurora-film ügyvezetője. A választásra vonatkozó minisztériumi jóváhagyás időközben megtörtént és Huzly Imre dr. július 1-én megkezdte működését az Ujságíró Szanatórium Egyesület tagjai számára. Rendelőhelyisége: VIII., Baross-utca 11. Rendelő órái: délután 2-től 5-ig.

MEGHALT A JÁSZBERÉNYI KULTUR MOZI SZERELMI DRÁMÁJÁNAK KÉT SZEREPLŐJE

Megirták a napilapok, hogy Molnár-Neumann Imre, a jászberényi Kultúrmozi tulajdonosa pénztárnoknőjét, Berecz Terézt, miután ez házassági ajánlatát visszautasította, június 29-én a mozi pénztárhelyiségében fejelte, majd önmaga felé fordította a revolvert s miután izgatottságában célt tévesztett, beretvájával felvágta ereit. A jászberényi kórházban Berecz Teréz időközben meghalt. Az igazgatón műtétet kellett végrehajtani, ez azonban nem segített rajta és a napokban meghalt.

**KULTÚRFILMEK
A MAGYAR VIDÉKRŐL**

A Magyar Kulturális Egyesületek Országos Szövetsége, amely már eddig is több szép kulturfilmvet vett fel azokban a főleg vidéki és kárpátaljai városokban, amelyekben rádió által közvetített kulturális előadást rendezett, legújabbán Ungvárott készített gyönyörű kulturfilmét. A felvételeket Pelecsárszky Imre dr. polgármester és Makkay dr., polgármester-helyettes közbenjöttével Balassa Ferenc készítette. A művészi kivitelű film Budapestre öszszel kerül bemutatásra, a Baross Szövetség Női Táborában, Ungvári István rendezésében. Már több vidéki kulturális egyesület jelentkezett, hogy közeli programjába beillesse a KESZ újabb filmjeit.

KÜLFÖLD

ALBÁNIA

Játékfilmgyártás Albániában

Az olasz fennhatóság alá került Albániában először forgatnak nemzeti tárgyú játékfilmet az olasz *Capitani*-film gyártásában. A *Kurjai lovas* című film az önnálló Albániából merítette tárgyát röviddel a rezsimváltás előtt. A film főszerepét a közkedvelt olasz filmszínész, Doris Duranti játssza. Az erősen drámai hangulatban tartott szünetektől fűtött cselekményű film öszszel kerül Albániában és Olaszországban bemutatásra.

LETTORSZÁG

Változás a cenzúra vezetőségében

Az új lett közművelődésügyi miniszter a lett mozgóképvizsgáló bizottság irodavezetőjét, L. Matison-t állásából felmentette és helyére Olga Vavera tanítónőt nevezte ki. Az 1908-ban született tanítónő, aki 1929-ben kommunista magatartása miatt fogságba jutott, a kormányváltóval fiatalon került a lett filmélet legfőbb irányító szerveinek vezetőségére. Hasonlóképpen elmozdították *Labsvirs* miniszteri igazgatót, a filmügyek miniszteri előadóját.

NÉMETORSZÁG

Híradómozzi Berlinben

Mint már jelentettük, a berlini Nürenberger és Tauentzienstrasse sarkán a korábbi *Stúdio* filmszínházban megnyílt Berlinben ezidőszerint az egyetlen híradófilmszínház. Már 1931-ben történt hasonló kísérlet, amikor az akkori Oswald filmszínház és a mai Zoo környéki *Viktória* kísérletezett híradók bemutatásával, azonban hamarosan megbukott. A franciaországi, belgiumi, angliai és skandináv híradómozik mellett Németországban ezidőszerint Csak Bécs előzte meg Berlint. Bécsben a *Nonston Journal* a Mariahilferstassen és az *Ohne Pause* nevű mozi a Grabenben évek óta működik. Most Berlin is igyekezett pótolni a mulasztást, amikor a *Wochen-schau am Tauentzien* címmel megnyitotta híradómoziját. A nyitást megelőzően a német érdekeltek tanulmányozták a hasonló európai mozikat, többek között Budapestre is ellátogattak, hogy értékesítsék a körüli híradófilmszínház tapasztalatait. A 270 férőhelyes berlini híradómozit megnyitóbeszédét Hippler dr., a birodalmi propagandaminisztérium osztályfőnöke tartotta. Beszédében hangsúlyozta, hogy az első berlini híradómozit nem jelenti az egyetlen ilyen filmszínházat, hanem azt a törekvést, hogy ezt több ilyen híradómozit kö-

vesse, mert kívánatosnak tartják, hogy az ország eseményeit mindenki fillérekért láthassa. Terv szerint a birodalom többi nagyvárosaiban is nyitnak híradómozikat, úgyhogy ezek száma rövidesen 15-20-ra emelkedik. A híradómozit reggel 10-től este 10-ig tart, egyórás előadásokban, délután 4-ig 40 Pfg-es, azon túl 60 Pfg-es egységes belépőjegy mellett. Ugy, mint a budapesti *Uradó Filmszínházban* is barmikor be lehet menni a nézőterre. Mindaddig azonban míg a 1.200 méteres náborus híradók tartanak, a zavarások elkerülése végett csak orankent engedik be a közönséget.

Német híradószolgálat

Az egységesített német híradók munkáját hatalmas szervezeti végzi, hogy a náboru alatt is gyorsan tájálmassak a felvételeket a nagyközönség elé. Hetenként általában 20.000-30.000 méter felvételt küldenek haza a katonasiott operatőrök. Az anyagnak csak a megtekintése és kiválogatása két napot vesz igénybe. Ezután következik az első vágás, majd a végleges, azután a szinkronizálás, úgyhogy összesen öt nap alatt jut el a felvétel a közönséghez. Természetesen ezt is csak éjjel-nappali üzembn érkeik el. A közel 7000 német-birodalmi moziban az 1933. évi 16-17 héttel szemben a náború kitörése előtt 8 hét alatt futottak le a híradók, míg a legújabb intézkedések értelmében a premiertől számított 4 héten belül minden mozi bemutatja a híradót. Ennek a szolgálatnak az ellátása természetesen hatalmas követeléseket támaszt a laboratóriummal szemben. A kerekén 16.000 kópiában megjelenő híradók a korábbi 350 méterrel szemben már 1000-1200 métert érnek el, sőt azt is meghaladják. Ez azt jelenti, hogy a német laboratóriumok a hét második felében közel 2 millió méter híradó másolatot termelnek. Ezt a munkát 6 laboratórium végzi.

NORVÉGIA

Új helyzet a norvég piacon

Norvégiában hosszú idő óta az amerikai film uralkodott a piacon. 1939-ben a norvég mozikban 248 amerikai film került bemutatásra. Második helyen állott a francia fimgyártás 43 filmmel, míg a harmadik helyet Németország foglalta el 24 filmmel. Norvégia saját filmgyártása elég kevés, amennyiben az elmúlt két évben 7-7 filmet forgattak a norvég műtermekben. A megszállás után természetesen az eddigi összeköttetések megszűntek és a norvég piacnak elsősorban a német filmtermékek állanak rendelkezésre. Előreláthatóan erősebb iramot vesz a hazai gyártás is.

Háborús híradó

A német *Filmkamara* elnöke a következő felhívást intézte tagjaihoz: A német haza a jelen hónapok és hetek sorsdöntő elhatározásaiban teljes erejével résztvesz. A filmek is be kell töltenie azokat a feladatokat, amelyeket ebben a komoly időben a német nép tőle elvárhat. Tekintettel az idők komolyságára és súlyára, az eddiginél fokozottabb mértékben kívánatos a filmeket az idők szellemével összhangba hozni. Ezért úgy rendelkeztem, hogy a Németország területén működő kölcsönzők azokat a filmeket, amelyek a jelen körülmények között időszerűtlenek, azonnali hatállyal vonják ki a forgalomból.

Elvárom a moziéktól, hogy a filmek hirdetésénél a külső homlokzaton, falragaszokon és röpcédulákon mind képbn, mind szövegben az előirt önmérséklethez tartják magukat és izléstelenségeket, túlzásokat és kisiklásokat elkerülnek.

A kölcsönzőknek értesíteniök kell a moziakat a legközelebbi időkbén kívánatosnak ítélt filmek tartalmáról. Megfelelő méltó hirdetésről a mozis gondoskodik.

A fennálló kötések ez a rendelkezés nem érvényteleníti, csupán a járszasi kötelezettséget tolja el határozatlan időre.

A német filmgyártásnak jelenleg legfontosabb célja a náborús események rögzítése, azonfelül, hogy filmautarcniával igyeckszik mozi piacát német filmekkel ellátni. A náborús híradószolgálatát a P. K. operatőrök végzik, akik az erre a célra felállított *Propagandakompanie* kötelékében mint katonák teljesítenek a fronton szolgálatot és mindenütt az évnallal haladnak együtt. A hetenként közel 20.000 méter anyagot azután híradókban dolgozzák fel a nagyközönség számára, ugyanakkor azonban műzeálisan elraktározzák, mint a nagy európai náború történetét.

OLASZORSZÁG

Kezdődő német-olasz filmesere

A *Reichsfilmkammer* alelnöke, Karl Meizer vezetésével az olasz népművelődésügyi minisztérium meghívására német filmhatósági küldöttség ötnapos tárgyalást folytatott Rómában. A náború kitörése óta először jöttek össze a két birodalom filmkiküldöttel, hogy a megváltozott viszonyok szerint újra szabályozzák megállapodásaikat. A bizottság evguttal megtekintette a legújabb olasz filmszakmai berendezkedéseket is. A tárgyalások legfontosabb célja mindkét ország hazai gyártásának elősegítése a közös produkciók terén is, hogy a jövőben fokozottabb filmszeret bonyolíthassanak le a német és olasz filmpiacon. Ezenfelül a kultúrfilmcsere is folytatott tárgyalásokat. A jövőben állandó érintkezéssel kívánják a filmkapcsolatokat szorosabbá fűzni.

SVÁJC

Hazai gyártás

A zürichi *Gotthard* Film, Paul Ilg svájci író *Menschlein Mathias* regényéből, svájci dialektusban, ugyane társaság a „Dillema” című filmjét a svájci német változat mellett „hochdeutsch” és francia változatban is elkészíti. A zürichi gyártó munkássága tehát nemcsak azt jelenti, hogy az új európai helyzet következtében a svájci gyártás is erősen megindult, hanem azt is, hogy a megváltozott időnek megfelelően készítik el a verziókat is.

SVÉDORSZÁG

Bezártak a stockholmi mozik

Svédországban, ahol köztudomású igen fejlett a mozikultúra, nagy feltűnést keltett a stockholmi és göteborgi mozik átmeneti kényszerszünete. A svéd mozik és az alkalmazottak között meginduló tárgyalások nem vezettek mindenütt a szerződések megújítására. A svéd *Film- és Mozi egyesület*, valamint a svéd *Ipari Alkalmazottak Egyesülete* között a szerződések megújítása körül ellentétek merültek fel és így a június elején lejáró szerződéseket Stockholmban és Göteborgban nem újították meg. Ezért a két városban a mozik átmenetileg becsuktak, amíg az új megállapodás létre nem jön. A többi városban zavartalanul folynak tovább az előadások.

SZLOVÁKIA

Az első szlovák játékfilm

A nemrég megalakult *Naspur Szlovák Filmtársaság*, amely előzőleg csak kultúrfilmek és híradógyártásával foglalkozott, legutóbb megkezdte a Magas Tátrában első hangos filmjének gyártását. A jelentés szerint az első szlovák film őszre elkészül.

A jugoszláv filmpiac 1939-ben

Az elmúlt esztendő a magyar filmek külföldi értékesítésének szempontjából a múlttal szemben jelentős változást hozott. Az egyik legfontosabb frontátörést a jugoszláv filmpiac megnyitása jelentette a magyar filmek bevitelére előtt. A megváltozott helyzetben a jugoszláv filmpiac új alakulásáról természetesen csak 1940 végén lehet majd számot adni. Az összehasonlítás miatt azonban nem érdektelen, ha a világháborút követő 20 éves korszak utolsó esztendejének mérlegét ismertetjük, a jugoszláv kereskedelmi és iparügyi minisztérium alá rendelt állami filmközpont legutóbb kiadott statisztikai adatai alapján.

Az alábbi ismertetésnél tehát állandóan figyelemmel kell lenni arra, hogy ezek azóta már gyökeresen megváltoztak és ma már csak mint a múlt regisztrálása jöhetnek tekintetbe. Az 1939-es esztendőben az amerikai filmek után második helyen a francia filmek hódítottak a jugoszláv filmpiacra és harmadik helyen következtek a német filmalkotások. A statisztika szerint 1939-ben 819 filmet cenzurázott a jugoszláv cenzura, beleértve a híradókat, rövid filmeket és reklámfilmeket is. A bemutatott filmek összhossza 776.995 méter.

Mint ismeretes, Jugoszláviában még nem indult meg a hazai filmgyártás, úgy, hogy az említett számból csak 50 film esik hazai filmtermelésre, összesen 11.113 méter hosszban. Ezek rövidfilmek, reklámfilmek és egyes nagyobb eseményekről készült riportfelvételek. A jugoszláv filmcenzura egészen a legutóbbi időkig nem volt szigorú. 1939-ben mindössze 6 filmet tiltott be 6284 méter hosszúságban. Azóta sokkal erősebben működik a filmcenzura ollója, és főleg a híradókat vagdalja meg erősen. Jugoszláviában a háborús felvételek egyáltalában nem közölhetők a híradóban.

Az 1939-ben cenzurázott jugoszláv filmgyártás termékeit 12 gyárban dolgozták fel, ezek közül 6 Belgrádban, 5 Zágrábban és 1 Ljubljánában működik.

A hazai gyártás mellett az elmúlt évben első helyen az amerikai filmek vezettek. 467 amerikai filmet vittek be Jugoszláviába 404.955 méter hosszúságban. Második helyen következett a francia gyártás 99 filmmel 147.196 méter hosszban. Harmadiknak Németország következett 130 filmmel 124.457 méter hosszúságban. Hogy Németország sokkal rövidebb méterhosszban sokkal több filmet vitt be, mint Franciaország, azt jelenti hogy míg a franciák csupán játékfilmeket exportáltak, a németek nagyszámban vittek be híradókat és rövidfilmeket is. Ezenfelül még a Cseh-Morva Protektorátusból, Angliá-Lengyelországból és Magyarországból vittek be filmeket. Ezek között legjelentősebb Csehország és Anglia volt, közel 23.000 méter hosszúságban bevitt filmjeikkel.

Érdekes megfigyelni, hogy 1939-ben sokkal kevesebb német film érkezett Jugoszláviába, mint az előző esztendőben. Az 1940. év első felében aztán

gyökeresen megváltozott a helyzet, amennyiben a francia filmek háttérbe szorultak és ismét a német termékek nyomultak előtérbe. Véglegesen azonban erről csak az év végén lehet számot adni.

Jugoszláviában 432 mozi működött az elmúlt évben, amelyek közül 35 még néma leadógéppel dolgozott. Legjelentősebb a dunai bánóság területe, amelyen 121 mozi volt üzemben. A horvát bánóságban 104 mozi működött,

míg a drávai bánóságban 63 és Moraviában 28. A legtöbb mozi Horvátországban, Zágrábban működik. 1939-ben 18 mozi 10.565 ülőhellyel vezetett a jugoszláv városok között.

A jugoszláv belső állami életben az 1940. év elején bekövetkezett változás a filmszakma területén is módosította az eddigi helyzetet, amennyiben a horvát-szerb kiegyezéssel kapcsolatban nagyobb súlyt kapott Horvátország is filmügyeinek önálló intézésében. A mutatkozó változás azonban majd csak az évad végén a készítendő új statisztikával állapítható meg.

A. G.

HIRADÓK

855. sz.

1. Az olasz hadiflotta riadókészültsége. (Luce)
2. Az utolsó felvételek Italo Balbóról. (Luce)
3. Visszatér a napi élet Nyugateurópában. (Ufa)
4. Német haderő Nyugateurópa partvidékén. (Ufa)
5. A Magdolna Baleseti Kórház felavatása. (M. F. I. — Horváth, Nagy.)
6. Munkaszolgálatosok gyümölcsfavédelme. (M. F. I. — Zsabka)
7. Finnország új követe a kormányzónál. (M. F. I. — Horváth, Zsabka)
8. A kormány megszüntette a kövezetvényt. (M. F. I. — Kiss)
9. Ferencváros—BSK labdarúgómérkőzés 2:0. (M. F. I. — Kiss)

41. sz.

1. Svéd nemzet ünnep Stockholmban.
2. A dán munkanélküliség megszüntetése.
3. Az Idény legnagyobb ügetőversenye Berlinben.
4. Ünnepek a cirill-írás megteremtőjének emlékére.
5. Belgrádban fontos kereskedelmi szerződés jönnék létre.
6. A Scharnhorst és Gneisenau csatahajók az Északi-tengeren.
7. A Glorius repülőgépanyahajó pusztulása.
8. Általános támadás a Maginot-vonal ellen.
9. Verdun, Metz, Strassburg német kézen.
10. Vezéri főhadiszállás.
11. A compiégnei nagy nap.
12. A német-francia fegyverszünet megkötése.

42. sz.

1. Ejtőernyő-torony Tokióban.
2. Nyári divatbemutató.
3. Háborús kajakverseny az Isaron.
4. Olaszország művészi emlékeit biztonságba helyezik.
5. Angol légitámadások nemkatonai célok ellen.

6. A menekültek visszatérnek lakhelyükre.
7. A német gépesített osztagok sikereinek titka.
8. Hadifogyó-gyűjtőtáborok.
9. Szétrombolt vasútvonalak, vasúti hidak újjáépítése.
10. A megszállott városokba visszatér a mindennapi élet.
11. Spanyolországtól Norvégiáig valamennyi kikötő és repülőtér a német hadsereg kezében van.

XIV. évf. 28. sz.

1. A pesti strandokra is beköszöntött a kánikula.
2. Az „Alpesi Kürtösök“ ünnepe a svájci Neuchatelben.
3. Kaliforniai vitorlásverseny.
4. A tengerfenék ismeretlen lakói.
5. Vakmerő gépkocsivezetők.
6. Heringhalászat Massachusettsben.
7. Ifjúsági ponyverseny Angliában.
8. A newyorki hatnapos kerékpárverseny.
9. „Ötös ikrek“ születtek a londoni állatkertben.
10. Birkózóverseny Amerikában.
11. Az Egyesült Államok haditengerészete ténak flottagyakorlata.

25. sz.

1. Japán csapatok hadgyakorlata.
2. Új háborús találmány Rómában a süllyedő hajó személyzetének megmentésére.
3. Egy középkori vár a legnagyobb történelmi hűséggel restauráltak Rhodosban.
4. Garibaldi, a legnagyobb olasz szabadsághős nyugóhelye.
5. Légiriadó Rómában.
6. Olasz csapatok hídverése.
7. Pilótanövendékek képesség- és egészségügyi vizsgálata.

(Ezen a héten nem érkezett.)

LAPSZEMLE

8 ÓRAI UJSÁG, 1940. VI. 15. Magyar filmek és magyar filmszínészek Olaszországban (Dr. Siklóssy Pál érdekes beszámolója itáliai útjáról).

MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 20. Lényegesen csökkentik a hollywoodi filmgyártást. (A világ teljesen megszünt az amerikai film számára.) — Az amerikai törvény az írók védi a filmmel szemben.

A NÉP, 1940. VI. 20. Információk a filminformációs irodából. (A fehérre mosott Grösz.)

MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 21. Filmhiány Olaszországban. Félmillió adócsalással vádolnak egy híres hollywoodi filmmagnást (Joe Schenck karrierje és bukása).

KIS UJSÁG, 1940. VI. 21. Wlassics Gyula báró szombaton megnyitja a Filmhetet.

ESTI KURIR, 1940. VI. 21. Holnap kezdődik a Filmhét Lillafüreden.

ORSZÁGJÁRÁS, 1940. VI. 21. A lillafüredi Filmhét programja.

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 21. Oktatófilm készül a kakuk és nádrigó csodálatos életéről.

PEST, 1940. VII. 22. Ma nyílik meg a lillafüredi Filmhét.

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 22. Th. Zs.: Nyári kaland mozi után Szódligetén.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 22. Szombaton kezdődik a második Nemzeti Filmhét.

MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 22. Ma kezdődik a lillafüredi Filmhét.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 23. Hóman kultuszminiszter népművelési törvényben szabályozza a magyar film végleges szervezetét. — Megnyitja a második Magyar Nemzeti Filmhét.

UJSÁG, 1940. VI. 23. Hóman Bálint a magyar film fontosságáról és jövőjéről.

MAGYARSÁG, 1940. VI. 23. Bozsbajnok a háztetőn. — Meddig marad zsidó kézben a magyar filmreklám?

NÉPSZAVA, 1940. VI. 23. Hóman miniszter a magyar film jövőjéről.

PESTI HIRLAP, 1940. VI. 23. A kultuszminiszter nyilatkozata a magyar filmgyártás irányításának elveiről.

DEBRECENI UJSÁG, 1940. VI. 23. Nagy fellendülés előtt a magyar filmgyártás (Hóman Bálint kultuszminiszter nyilatkozata a filmgyártás jövőjéről).

KIS UJSÁG, 1940. VI. 23. Hóman kultuszminiszter nyilatkozata a magyar filmgyártás megerősítéséről.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 23. Megnyitja a második Magyar Nemzeti Filmhét.

NEMZETŐR, 1940. VI. 24. Megkezdődött a lillafüredi Filmhét.

HÉTFŐ, 1940. VI. 24. „Teltház” előtt kezdődött meg a lillafüredi Filmhét.

HÉTFŐ REGGEL, 1940. VI. 24. A lillafüredi Filmhétről indul el a magyar film új irodalmi korszaka.

HÉTFŐ, 1940. VI. 24. A kultuszminiszter népművelési törvényben összegezi a magyar film érdekeit.

FÜGGETLEN MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 24. A Hunniában...

NEMZETŐR, 1940. VI. 24. Megkezdődött a lillafüredi Filmhét. — Retorziót követelünk! (Súlyos károk érték a magyar filmeket Amerikában.)

KIS UJSÁG, 1940. VI. 24. Rennard Béla nyilatkozik a filmoperatőrök bravourjáról. „A nyugati villámháberü” csodálatos felvételeiről.

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 24. „Ez nem bankett és nem szórakozás” — mondta Kiss Ferenc a lillafüredi filmhét megnyitóján.

MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 24. Nagy sikerrel kezdődött a lillafüredi Filmhét.

PEST, 1940. VI. 24. Hertelendy István: A magyar film szülői, bábái és gyermekei a Bükkben. (Megnyitja a lillafüredi Filmhét.)

KIS UJSÁG, 1940. VI. 24. A magyar film jövőjéről tárgyalnak Lillafüreden.

ESTI KURIR, 1940. VI. 25. Több magyar filmet kell játszani a mozikban.

MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 25. Hertelendy István: Szinesfilm a lillafüredi Filmhétről.

NEMZETI UJSÁG, 1940. VI. 25. Filmhét Lillafüreden.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 25. Siker jegyében indult a második lillafüredi Filmhét.

PESTI HIRLAP, 1940. VI. 25. (mja.): A lillafüredi Filmhét.

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 25. Érdekes előadások, nagy filmsikerek Lillafüreden.

NEMZETI UJSÁG, 1940. VI. 26. vitéz Vajna Viktor: A nyugati villámháború filme.

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 26. Kibontakozik az új filmszézón képe Lillafüreden.

MAGYARORSZÁG, 1940. VI. 26. A lillafüredi filmhét bemutatói.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 26. Hans Moser a Filmhét legkitartóbb vendége.

ÚJ MAGYARSÁG, 1940. VI. 27. A lillafüredi Filmhét.

A NÉP, 1940. VI. 27. (Vigyázó): Csendes elmélkedés a lillafüredi „Filmhét”-ről! (Üzleti tisztességet a szakmában!)

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 27. Új magyar filmsztár, olasz és francia filmek a lillafüredi versenyen.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 27. (U. J.): Napról-napra fokozódik az érdeklődés a lillafüredi filmverseny iránt.

ORSZÁGJÁRÁS, 1940. VI. 28. Filmhét Lillafüreden.

ESTI UJSÁG, 1940. VI. 28. Vasárnap befejeződik a lillafüredi filmhét.

NEMZETI UJSÁG, 1940. VI. 28. Két filmértekezlet. — Oktatófilmet a vidéki iskolákba!

MAGYARSÁG, 1940. VI. 28. Szerény levél a fatusi mozióban bemutatott farkavadásatról.

KIS UJSÁG, 1940. VI. 28. Mi történt eddig Lillafüreden?

FÜGGETLENSÉG, 1940. VI. 29. Pereg a film Lillafüreden.

RÁDIÓUJSÁG, 1940. VI. 30. S. R.: A II. Nemzeti Filmhét Lillafüreden.

ÉLET, 1940. VI. 30. Priscilla Dean nyári divatrevüje. (3 képpel.)

ESTI UJSÁG, 1940. VII. 1. Thury Lajos: Az új magyar film seregszemléje volt a lillafüredi Filmhét.

ÜNNEP, 1940. VII. 1. A film legfurcsább csodabogara: a szinkronizálás. (6 képpel.)

HÉTFŐ REGGEL, 1940. VII. 1. Kilenc nagydíjat osztott ki a zsüri a lillafüredi Filmhét záróünnepségén.

ESTI UJSÁG, 1940. VII. 2. Előretört a magyar irodalom a filmgyártásban.

FÜGGETLENSÉG, 1940. VII. 2. Végetért a második Magyar Nemzeti Filmhét.

PESTI HIRLAP, 1940. VII. 2. Befejeződött a lillafüredi Filmhét. (Értékes díjakat kaptak a legjobb magyar filmek.)

NEMZETI UJSÁG, 1940. VII. 2. Végetért a lillafüredi Filmhét.

MAGYARSÁG, 1940. VII. 3. A Bergner. — A kettős ünnepen másodsor gyűlt össze Lillafüreden.

UJSÁG, 1940. VII. 3. Török Sándor: A primadonna és a bonviván.

ESTI KURIR, 1940. VII. 3. p. h. r.: Színes filmsorozatokat készítenek Kárpátalja természeti szépségeiről.

PESTI UJSÁG, 1940. VII. 3. v. i.: Felédékenység, óh!

ESTI KURIR, 1940. VII. 4. Törvényeszéki orvos vizsgálja meg Vaszary Gábort, mert ismét nem jelent meg sajtópörének tárgyalásán.

A NÉP, 1940. VII. 4. (Vigyázó): Helyszíni közvetítés a lillafüredi filmhetről. (Megnyitó ülés). — n. n.: Pesti mozikok gumi-mérlegei.

KIS UJSÁG, 1940. VII. 4. Nem kérünk a régi orosz filmekből!

ESTI UJSÁG, 1940. VII. 5. (U.): A filmcenzura elnöke a magyartalan feiratok ellen.

MAGYAR NEMZET, 1940. VII. 5. Ki lehet az átalakított, új Színészkamara vezetője?

NEMZETI SPORT, 1940. VII. 5. Akik júliusban születtek.

NEMZETŐR, 1940. VII. 5. Operátor: Gerő István a magyar filmszakma I. számú közellensége.

ESTI KURIR, 1940. VII. 8. A Kamara elnöke és tisztikarának tagjai nem vállalhatnak szerződést.

KIS UJSÁG, 1940. VII. 8. Szóllósy Alfréd bejelenti, hogy a cenzura a jövőben nem engedélyezi a magyartalan filmjelölőket. Az amerikai filmgyárak laboratóriumot létesítenek Konstantinápolyban.

NEMZETI SPORT, 1940. VII. 8. Berlinben most állítják össze a második és a harmadik nagy háborús filmriportot.

NEMZETI UJSÁG, 1940. VII. 9. Kiosztották a lillafüredi Filmhét díjait. (MAGYAR FILM 1940. VII. 6-i számából.)

ESTI KURIR, 1940. VII. 9. A jövő héten gazdát kap a Madách-teri új színház.

NÉPSZAVA, 1940. VII. 10. A filmkongresszus... (MAGYAR FILM 1940. VII. 6-i számából.)

ÚJ MAGYARSÁG, 1940. VII. 10. A háborús német filmgyártás nagy eredményei.

MAGYARSÁG, 1940. VII. 10. Német filmgyártás a háborúban.

MAGYARSÁG, 1940. VII. 11. Sz. R.: Megfilmesítik Matolcsy Andor „Gyavaszág” című regényét.

A NÉP, 1940. VII. 11. Móka Muki: Két színes rajzfilm (Ge-Walt Disznói produkció). — Beszéljünk magyarul! (Epilógus a lillafüredi Filmhétten. Mit tudunk meg és mit nem. Teljes a csöd.)

FÜGGETLENSÉG, 1940. VII. 12. A magyar irodalom gyöngyei filmen.

ORSZÁGJÁRÁS, 1940. VII. 12. A magyar film vendégforgalmunkban.

KIS UJSÁG, 1940. VII. 11. Premier-mozi és éjjeli kabaré lesz a Madách-teri színház.

NEMZETI SPORT, 1940. VII. 12. Szépség? Rendkívüli egyéniség! (A filmszínésznő sikerének titka.)

KÉPES KRÓNKA, 1940. VII. 14. Zarah Leander új arca. (6 képpel.)

HIVATALOS RÉSZ

FILMCENZÚRA

BUDAPEST, IV., ESKÜ-TÉR 6

TELEFON: IRODA ÉS PÉNZTÁR 183-072, ELNÖK ÉS ÜGYV. ALELNÖK 183-073

Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság

250/1940. eln. szám.

(Megjelent a BUDAPESTI KÖZLÖNY 1940. VII. 5.-i, 148. számában.)

Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság 1940. évi június hó 23-tól 29-ig tartott ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. Egy filmriporter kalandjai 45. sz. (Felvétőgéppel a tudomány szolgálatában) (Marching with science) (Fox) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1939. évben készült, 384 m. hosszú,

2. Bécsi történetek (Wiener G'schichten) (Ufa) hangos vígjáték 6 felvonásban, a Wien Film és Terra-Film-gyárban 1940. évben készült, 2.737 m. hosszú,

3. Rókavadászat (Fox hunting in the roman campagne) (Sláger) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a World Windows filmgyárban 1939. évben készült, 341 m. hosszú,

4. Mesterséges nyersanyagok (Wissenschaft weist neue Wege) (Ufa) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1939. évben készült, 470 m. hosszú,

5. Vikki (Kino) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1937. évben készült, 2.252 m. hosszú.

6. Magyar világhíradó 853. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 263 m. hosszú,

7. Rajzos híradó 28. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 81 m. hosszú,

8. Ufa világhíradó 40. (Ufa) (Auslandstonswoche) hangos riport 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1940. évben készült, 540 m. hosszú,

9. 20th. Century Fox hangos híradó XIV. 26. (Fox Movietone News) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 315 m. hosszú,

10. Istituto Nazionale LUCE híradó 23. (Dr. Pflumm) hangos riport 1 felvonásban, a LUCE filmgyárban 1940. évben készült, 164 m. hosszú,

11. Róma szimfóniája (Rome symphony) (Sláger) hangos színes ismeretterjesztő 1 felvonásban, a World Windows filmgyárban 1939. évben készült, 290 m. hosszú,

12. A lángoló hegy (Eternal-fire) (Sláger) hangos színes ismeretterjesztő 1 felvonásban, a World Windows filmgyárban 1939. évben készült, 296 m. hosszú,

13. Angyalvár (Castel di Sant Angelo) (Sláger) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, az Incom filmgyárban 1939. évben készült, 406 m. hosszú,

14. Kíspesti reklámfilmek (Kovács és Faludi) hangos reklám 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban készült 1940. évben, 115 m. hosszú,

15. Ahogy tetszik (As you like it) (Fox) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Fox filmgyárban 1936. évben készült, 2.518 m. hosszú,

16. Nagyvárosi lány (Ma soeur de lait) (Hauz Mária) hangos vígjáték 5 felvonásban, a L'Alliance Cinéma Européenne filmgyárban 1939. évben készült, 2.439 m. hosszú mozgófényképeket

b) Nyilvános előadásra alkalmasnak találta és a mozgófényképezetekben a magyar nyelvű mozgófényképek kötelező bemutatására előírt arányszámba beszámíthatónak minősítette:

Dankó Pista (Hunnia) hangos dráma 5 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1940. évben készült, 2.548 m. hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképet.

c) A Bizottság kísérő műsorul a kötelező arányszámba beszámíthatónak minősítette:

Oázis (A kőbe vésett mosoly) (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 1 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1940. évben készült, 319 m. hosszú filmet, mint Magyarországon készült, magyar nyelvű mozgófényképet.

d) Előadásra alkalmasnak találta, de eltiltotta, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:

Nápoly a csókok tüzeiben" Naples au baiser de feu) (Kárpát) hangos színmű 5 felvonásban, a Paris filmgyárban 1939. évben készült, 2.589 m. hosszú mozgófényképet.

e) Az engedélyokirat kiadását megtagadta:

Szókik a kislány (Le chasseur de chez Maxim's) (Hunnia) hangos vígjáték 5 felvonásban, a Joinville Stúdióban 1938. évben készült, 2.257 m. hosszú mozgófényképből.

f) Külföldre kivinni engedélyezte:

1. Hernyójárás (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 22 m. hosszú,

2. Honvédségünk (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 26 m. hosszú,

3. Nyár az állatkertben (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940. évben készült, 26 m. hosszú,

4. Ferencváros—Slávia (Sarajevo) (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 37 m. hosszú,

5. Koczka Lajos világgjáró magyar állatidomító (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox-filmgyárban 1940. évben készült, 42 m. hosszú,

6. Magyar diákifjúság vitorlázó repülőgép modellversenye (Fox) hangos riport 1 felvonásban 1940. évben készült, 36 m. hosszú,

7. A belvárosi plébániateplom restaurálása (Fox) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940. évben készült, 32 m. hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1940. évi július hó 1-én.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,
miniszteri tanácsos.

*

260/1940. eln. szám.

Az Országos Mozcófényképvizsgáló Bizottság 1940. évi június hó 30-tól július hó 6-ig tartott ülésein

a) nyilvános előadásra alkalmasnak találta:

1. Főúr! Fizetek! (Minuit Place Pigall) (Kovács és Faludi) hangos vígjáték 4 felvonásban, a Soc. Parisienne filmgyárban 1938 évben készült, 2.253 m. hosszú,

gos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940 évben készült, 252 m. hosszú,

3. Rajzos híradó 29. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940 évben készült, 78 m. hosszú,

4. Reklámtekeres 66. sz. (M. F. I.) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940 évben készült, 20 m. hosszú,

5. Istituto Nazionale Luce híradó 24. sz. (Dr. Pflumm) hangos riport 1 felvonásban, a Luce filmgyárban 1940 évben készült, 284 m. hosszú,

6. 20th. Century Fox hangos híradó XIV. évf. 27. sz. (Fox Movietone News) (Fox film) hangos riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940 évben készült, 294 m. hosszú,

7. Ufa világhíradó 41. sz. (Auslandstonswoche Nr. 41) (Ufa) hangos riport 1 felvonásban, az Universum filmgyárban 1940 évben készült, 540 m. hosszú,

8. A szeny ördögöcskék (Seidl és Veress) hangos reklám 1 felvonásban, a Pinchewer filmgyárban 1940 évben készült, 128 m. hosszú,

9. Az első bál (Manja alcímű) (Manon) (Palló film kft.) hangos dráma 5 felvonásban, a Tobis Kongress filmgyárban 1936 évben készült, 2317 m. hosszú,

10. Ramayana (Kovács és Faludi) hangos ismeretterjesztő 2 felvonásban, a Kovács és Faludi laboratóriumban 1937 évben készült, 1041 m. hosszú,

11. Halálbrigád (Under Two Flags) (Fox film rt.) hangos dráma 6 felvonásban, a Fox filmgyárban 1936 évben készült, 3033 m. hosszú,

12. Paesirta (Wo die Lerche singt) (Művészfilm kft.) hangos zenés vígjáték 5 felvonásban, a Berna filmgyárban 1936 évben készült, 2598 m. hosszú mozgófényképeket.

b) A m. kir. belügyminiszter úr 70.292/1940 B.M.sz. határozatával felülvizsgálat folytán engedélyezte, de eltiltotta, hogy azon 16 évesnél fiatalabb korúak jelen lehessenek:

Ámok (Amok) (Kovács és Faludi) hangos dráma 4 felvonásban a Pathé Cinema filmgyárban 1934 évben készült, 2170 m. hosszú mozgófényképet.

c) Külföldre vinni engedélyezte:

1. Pénz beszél (Csepreghy film) hangos vígjáték 8 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939 évben készült, 2456 m. hosszú,

2. Pénz beszél-előzetes (Csepreghy film) hangos reklám 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1939 évben készült, 120 m. hosszú,

3. Bokréta szövetség ünnepélye Szakmáron (Fox) néma riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940 évben készült, 40 m. hosszú,

4. Országos híri Kőhidai vásár a Hortobágyon (Fox film) néma riport 1 felvonásban, a Fox filmgyárban 1940 évben készült, 45 m. hosszú,

5. A nemzet nagy gyásza ifj. gróf Károlyi Gyuláné Horthy Paulette (Fox film) hangos riport 1 felvonásban a Fox filmgyárban 1940 évben készült, 45 m. hosszú,

6. Öntözőmű Tiszafüreden (M.F.I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940 évben készült, 26 m. hosszú,

7. Tíz éves a Bokréta (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940 évben készült, 30 m. hosszú,

8. Gróf Károlyi Gyuláné (M.F.I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1940 évben készült, 50 m. hosszú,

9. Álomsárkány-előzetes (Kovács és Faludi) hangos reklám 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1939 évben készült, 144 m. hosszú mozgófényképeket.

Budapest, 1940. évi július hó 8-án.

Dr. Szöllőssy Alfréd s. k.
elnök,

SZAKMAI CÍMTÁR

Adler Ferenc moziberendezés és moziképviselet, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 149-431.

Agfaphotó, V., Vilmos császár-út 18. I. Tel.: 125-240.

Alfa film, VII., Erzsébet-krt. 8. Telefon: 422-578.

Apolló filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-körút 9-11. II. em. Tel.: 131-415.

Arany filmducco, VIII., Dankó-utca 22. Tel.: 149-489. Városi iroda: VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183.

Atelier film, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 422-584. Raktár a házban.

Aurora film, VIII., Baross-utca 11., I. Tel.: 139-233.

Balogh-Orbán, VIII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.

Bauer vetítógépek és adapterek (Bosch Róbert kft.), V., Váci-út 22-24. Tel.: 292-338.

Bel-és külföldi filmellenőrző kft., VII., Erzsébet-körút 8. III. Tel.: 222-699.

Bosch Róbert kft. (Bauer vetítógépek és adapterek), V., Váci-út 22-24. Telefon: 292-338.

Brückner János mérnök, az MMOE szakértője, XI., Ulászló-utca 62. Telefon: 457-650. vagy Mechanikai és Elektromosipari szakiskola, tel.: 130-293.

Cinéma, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 422-582. Raktár a házban.

Continental film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.

Csepregy film, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 221-022.

Deák film, VII., Erzsébet-körút 8. Telefon: 222-105. Raktár a házban.

Déliab film, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 146-396.

Diatyp laboratórium, VII., Rottenbiller-u. 19. Tel.: 145-304.

Eco film, VII., Rákóczi-út 12. Telefon: 342-976. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.

Electra film, XIV., Thököly-út 21. Tel.: 337-578.

Electric kinotechnikai vállalat, vetítógépek, hangleadó készülékek, vetítőszenek stb. legnagyobb raktára, VIII., Rökk Szilárd-u. 18. Tel.: 344-782.

Engel Fülöp, VI., Andrássy-út 120. Tel.: 315-162.

Erdélyi filmgyártó kft., VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 420-199.

Farkas J. M., VIII., József-körút 19. Tel.: 132-805.

Fehér Endre, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 137-438.

Ferrania, V., Tükör-u. 5. Tel.: 129-139.

Filmatyp laboratórium, XIV., Szentés-u. 60. Tel.: 296-371.

Filmcenzúra, IV., Eskü-tér 6. Telefon: 183-072. aleln.: 183-073.

Filmexpress kft., VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 133-671, 133-672.

Filmértékesítő VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-609.

Filmfotó üzem és laboratórium, Altmayer J., VIII., Rökk Szilárd-u. 11. Telefon: 130-805.

Filmkamara, VI., Bajza-u. 18. Telefon: 220-855, 422-961.

Filmservice, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-888, 136-888.

Fortuna film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-982. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Fox film, VIII., Rákóczi-út 9. Telefon: 139-437, 131-658. Raktár: VIII., Rákóczi-tér 11. Telefon: 139-437, 131-658.

Gevaert, V., Deák Ferenc-tér 3. Telefon: 180-318.

Grawatsch Ottó, VIII., József-körút 71. Tel.: 145-193.

Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-u. 7. Tel.: 499-752.

Hajdu film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 279-999.

Hamza film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999.

Harmonia film, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287. Raktár: VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 342-984.

Haus Mária filmkölcsonzó és filmgyártó kft., VII., Erzsébet-körút 9-11. IV. Tel.: 142-424.

Hebel Gyula szállító, VI., Váci-út 1. Tel.: 115-947.

Helikon filmvállalat, VIII., Rökk Szilárd-

utca 24. Tel.: 133-765. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8.

Hirsch és Tsuk, VII., Dohány-u. 42. (Kamara mozi.) Tel.: 143-835, 144-027.

Hungária film kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-010.

Hunnia filmfelhelyező irodája, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 145-435, 145-434, 145-433.

Hunnia filmgyár Rt. (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999, 297-622, 297-085, Bingert János dr. ig. lakása: 296-060.

Ibusz filmszállítás és kölcsönzés, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 146-396.

Imago filmelőállító és forgalombahozó kft., Akácfa-u. 7. Tel.: 135-287.

Inkey Tibor filmállományképzés, filmfotó üzem. Budapest, V., Múzeum-körút 3. Telefon: 380-466.

Kamara, VI., Bajza-u. 18. Tel.: 220-855, 422-961.

Karossa Foto, Filmfoto technikai laboratórium, VII., Rákóczi-út 8/a. Telefon: 140-421.

Kárpát film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-577, 220-299. Raktár a házban.

Kino film, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 138-942. Raktár a házban.

Kino foto, XIV., Thököly-út 150. Tel.: 496-602.

Kodak, V., Báthory-u. 6. Tel.: 114-158, 114-184.

Kovács és Faludi laboratórium, XIV., Gyarmat-u. 35. Tel.: 297-855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-u. 49/b. Tel.: 297-487.

Kormos Miklós filmvállalata, VII., Erzsébet-körút 9-11. III. 6. Tel.: 422-574.

Kovács Emil és Társa, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421-948. Raktár a házban.

Központi filmkezelő, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 144-863, 139-990.

Krupka filmgyár és laboratórium, XIV., Bácskai-u. 29/b. Tel.: 496-741.

Lajta Andor, XIV., Thököly-út 75. Tel.: 297-076.

Léna film, Lévai-Nagy filmgyártó és kölcsönző kft. VII., Erzsébet-krt. 13. Telefon: 223-066.

MAGYAR FILM, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220-855, 422-961. Szerkesztő: Váci Dezső, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.

Magyar Film Iroda RT., IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146-346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146-343. Játékfilmgyártás: 146-342. Színészöltözők: 140-727. Felirat-készítő üzem: 139-211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-u. 25. Tel.: 145-510. Fényképezem: VIII., Sándor-u. 5-7. Tel.: 145-510. Filmkölcsonzó-osztály: VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222-098.

Magyar Film Otthon, VI., Eötvös-u. 25/b. Tel.: 122-463.

Magyar Írók Filmje Rt., Gyártási iroda: XVI., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297-999. MIF kölcsönző Rt., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 420-796, 420-798.

MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Telefon: 136-005.

Matador film, VIII., Sándor-tér 2. Tel.: 132-774. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Márkus Jenő, XIV., Hungária-körút 135. Tel.: 296-749.

Mester film, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-269.

Metro-Goldwyn-Mayer, VIII., Sándor-tér 3. Tel.: 144-424, 144-425. Raktár a házban.

Mozgóképezési Rt. kölcsönosztálya, VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 144-487, 144-488. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144-486.

Magyar Mozgófénykép-gépkezelők Országos Egyesülete, VIII., Népszínház-utca 19. I. (D. u. 2-4.) Tel.: 337-598.

Modern film kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-000.

Molnár Ferenc vetítőszen-kereskedő, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 140-736, 222-105.

Művelődés filmgyártó és terjesztő kft., VII., Erzsébet-körút 8. II. Tel.: 422-925.

Művészfilm, VII., Rákóczi-út 40. Tel.: 340-397. Raktár a házban.

New York kávéház, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 131-980, 131-981.

Objectív film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422-580.

Oktatófilm kirendeltség, VIII., Csepregy-utca 4. Tel.: 330-926.

Oláh György gépészmérnök, a Zeiss Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 349-933.

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Telefon: 143-013.

Orbán-Balogh, VII., Tisza Kálmán-tér 15. Tel.: 132-940.

Pacséry László, XII., Királyhágó-utca 16. Tel.: 155-992.

Palatinus film, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 145-411, 145-412.

Palló film kft., VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 421-183. Raktár: VII., Erzsébet-körút 8. Gyártási iroda tel.: 422-791.

Pannonia filmlaboratórium, XIV., Thököly-út 61. Tel.: 497-775.

Papp Béláné és Társa betéti társaság, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 138-031.

Paramount film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 134-437, 140-522. Raktár a házban.

Pásztor film, VIII., Rákóczi-út 9. Tel.: 337-596.

Pátria film, VIII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221-807. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349-414.

Pegazus film, VII., Erzsébet-körút 7. sz. Tel.: 136-463.

Petsman Ferenc, VIII., Mária-u. 19. Tel.: 136-449.

Petsman László, VI., Teréz-körút 3. Tel.: 112-890. Csillaghegy: 163-429.

Pflumm Tibor dr. filmkölcsonzóvállalata, VII., Erzsébet-krt. 9-11. Tel.: 137-711.

Photophon film, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 422-005.

Phöbus filmkölcsonzó, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-617. Raktár a házban.

Pictura film, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297-999.

P. Kiss Pál grafikai műterem, VIII., Rákóczi-út 23. Tel.: 146-045.

Projectograph, VIII., Rákóczi-tér 11. Tel.: 132-201.

Radó István, VIII., Népszínház-u. 14. Tel.: 138-091.

Radó-Orbán mutáció, VIII., Népszínház-utca 14. Tel.: 138-091.

Reflektorfilm, VIII., Sándor-tér 4. Tel.: 142-529. Raktár: VIII., Rökk Szilárd-u. 20. Tel.: 140-722.

Rex film, VII., Erzsébet-körút 9-11. Tel.: 141-200.

Schilling Gyula, VII., Rózsa-u. 33. Tel.: 141-009.

Seidl és Veress Laboratórium, lásd: Pannonia filmlaboratórium.

Simonyi Vilmos mérnök, az OMME szakértője, XI., Fehérvári-út 147. Telefon: 257-110.

Sinus hangos filmservice, V., Pannónia-u. 44. Tel.: 493-957, állandó ügyelet.

Sláger film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222-618. Raktár a házban.

Studio mozgóképgyártó és terjesztő kft., VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 420-579.

Szekely Sándor mérnök, V., Pozsonyi-út 40. Tel.: 292-506.

Szenásy-Macsássy színes trükkfilmek, IV., Múzeum-körút 1/b. Tel.: 380-027.

Takács film, XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296-125.

Tobis film, VII., Erzsébet-körút 16. Tel.: 222-603.

Telefongyár R. T., XIV., Hungária-körút 126-128. Tel.: 297-930.

Turul Szépművészeti Filmgyártó és Filmterjesztő Szövetkezet, VIII., József-körút 35. Tel.: 330-766.

Turul Szövetség Szépművészeti B. E. vetítő mozgalmi törzs, VIII., Rökk Szilárd-utca 20.

Ufa film, IV., Kossuth Lajos-u. 13. Tel.: 183-858. Raktár a házban. Telefon: 389-036.

Universal film, VIII., Népszínház-u. 21. Tel.: 138-447, 138-448. Raktár a házban.

Valter reklámanyagkölcsonzó, vetítőszen-karbantartás, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 222-108.

Váci Dezső, a MAGYAR FILM szerkesztője, VIII., Üllői-út 42. Tel.: 136-386.

Wamoscher Béla dr. filmvállalata, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 137-438.

Warner Bros. First National, VIII., József-krt. 30-32. Tel.: 132-590, 142-464. Raktár: VIII., Népszínház-u. 13. Tel.: 144-317.

Zeneszerzők Szövetkezete, IV., Gerlóczy-utca 3. Tel.: 189-306.